

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

In acest număr:

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Cum scriem

Este grafologia o știință?

de prof. N. Bernstein

(pag. 6-7)

Giuseppe de Santis

Cei 1000 de cazaci ai mei

(pag. 9)

Întîmplare cu un neclasic

Schiță umoristică
de Leonid Lenci

(pag. 12)

Un model de toamnă (Pentru amănunte citiți rubrica „Moda” în pag. 12)

ANUL XX

40

(1020)

2 octombrie 1964

12 pagini, 1 leu

100 de ani de la întemeierea Internaționalei I

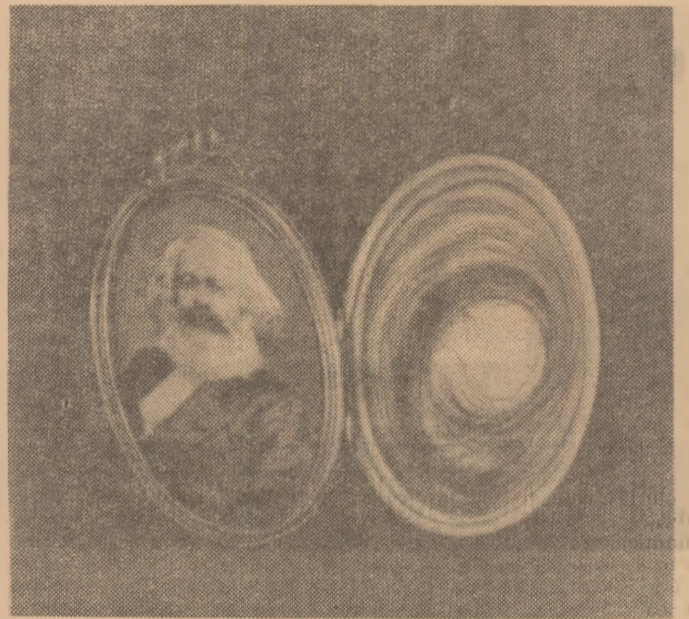
Ediția princeps a primului volum din „Capitalul” (Exemplar păstrat la Muzeul Karl Marx și Friederich Engels din Moscova)

La 28 septembrie s-au împlinit 100 de ani de la constituirea Asociației internaționale a muncitorilor intrată în istorie sub denumirea de Internaționala I.

Prin activitatea pe care a desfășurat-o, Internaționala I a jucat un rol important în creșterea conștiinței politice și a nivelului de organizare a clasei muncitoare internaționale, în pregătirea proletariatului în vederea îndeplinirii sarcinii sale istorice. Această primă organizație revoluționară de masă a proletariatului internațional a pus astfel bazele mișcării comuniste și muncitorești internaționale contemporane.

Cei 100 de ani care au trecut de la crearea Internaționala I au confirmat în mod strălucit baza profund științifică a învățturii marilor ei întemeietori: Karl Marx și Friederich Engels, dezvoltată multilateral în noile condiții de geniu al lui V. I. Lenin, au văzut mișcarea comunistă și muncitorească devenind o uriașă forță, care obține mereu noi succese. Revoluția socialistă a triumfat în 14 țări din Europa, Asia și America Latină, cuprinzând o treime din populația globului, socialismul a devenit factorul hotărâtor al dezvoltării istorice. Lumea în care trăim este caracterizată de dezvoltarea sistemului mondial socialist, de creșterea și întărirea mișcării comuniste și muncitorești, de amploarea luptelor de clasă ale proletariatului din țările capitaliste, de avântul mișcării de eliberare națională, de prăbușirea sistemului colonial, de gigantica creștere a forțelor păcii.

În lumina acestor mărețe transformări, activitatea teoretică și practică depusă de Marx și Engels pentru crearea și întărirea Internaționala I este mereu actuală și plină de nepieritoare învățăminte.

Medalion cu portretul și o șuviță de păr a lui Karl Marx (Muzeul Karl Marx și Friederich Engels din Moscova)

memento

„picat din cer”

Nu e vorba de vreun ins distrat căruia i s-a adresat acest epitet, ci de o întâmplare de necrezut, emoționantă, prin care a trecut nu de mult un parașutist militar sovietic.

Era o zi cu cer senin, albastru, tocmai potrivită pentru sărituri. În văzduh parașutele, ca niște flori multicolore, se deschideau una după alta. Incepușeră exercițiile de recepționare la sol. Iuri Belenko și-a fixat parașuta și a sărit în gol. Apoi, au urmat șaizeci de secunde de luptă pentru viață...

Parașuta nu s-a deschis, aerul șuiera sălbatic în urechi, moartea, o moarte cumplită părea de neînlăturat. Suspantele parașutei principale se incurcaseră în umbrelă, împiedicând-o să se deschidă. Ostașul a apelat la cea de a doua parașută, care s-a deschis țîșnind spre înălțimi. O clipă doar, căci imediat s-a incurcat și ea în suspantele primei, alcătuiind parcă împreună o torță uriașă.

Cît timp s-a scurs așa? Pămîntul se apropia vertiginos, cu cincisprezece metri pe secundă. Jos, oamenii ca niște furnici, se agitău îngroziiți. Iată și cinci dintre ei gonind spre punctul probabil al căderii cu o pinză uriașă căreia, în limbajul lor, aviatorii îi spun „masă”. Acum, parașutistul știa ce avea de făcut. Incepu să dirijeze căderea spre „masă” lungă de cincisprezece metri și lată de... un metru. Ce a urmat, Iuri nu-și mai amintește. Cei cinci ostași, cu un nemiapomenit singe rece și cu un extraordinar simț al preciziei — trebuiau să calculeze la metru locul căderii — l-au prins „în sac” pe parașutist care altfel s-ar fi zdrobit de pămînt.

Iuri n-a putut mulțumi salvatorilor săi. Comotonat, a fost transportat la spital. Acum este bine, sănătos și mai ales vesel, de parcă extraordinarul salt spre moarte nici n-ar fi avut loc!

s. a.

turbină uriașă

Uzina leningrădeană „Al XXII-lea Congres al P.C.U.S.” este pe punctul de a termina asamblarea și sudarea elementelor unuia din cele zece grupuri generatoare ale centralei de la Krasnoarsk, actualmente în construcție pe fluviul Ienisei (Siberia). E vorba de cea mai mare turbină construită pînă acum în lume, cu o putere de 500.000 de kW. Pentru a ne face o idee despre dimensiunile ei e de ajuns

să ne gîndim că camera elicoidală în care va fi instalată turbina și care va trebui să suporte presiunea unui flux de apă căzînd de la o înălțime de 100 de metri ar putea adăposti fără nici o greutate o casă cu etaj.

De altfel, în momentul de față industria energetică sovietică se orientează tot mai mult spre realizarea de grupuri electrice din ce în ce mai puternice. De aceea, în timp ce puterea unui grup al centralei de la Bratsk este de 225.000 de kW, la Krasnoarsk fiecare din grupurile electrogene instalate va avea o putere de 500.000 de kW. Mai mult, la cealaltă centrală hidroelectrică de pe Ienisei, cea de la Șușenskoie, puterea fiecărui grup va fi de 800.000 de kW.

Dar specialiștii sovietici consideră că nu trebuie să se oprească nici aici. Ei studiază acum proiectul unei noi centrale hidroelectrice pe Lena. Centrala va avea o putere totală de 20 de milioane de kilowați, furnizată de un număr de 20 de turbine. Puterea fiecărui grup va fi deci egală cu aproape două Dneproghes-uri, celebra centrală de pe Nipru construită în timpul primului cincinal.

s. p.

lichidul miraculos

Zilele acestea, un număr de fiole cu noul medicament sovietic *vipraxin* a luat drumul orașului american Pittsburgh spre a participa la expoziția medicală internațională din acest oraș.

Dar despre ce fel de medicament e vorba? În ce maladii e indicat și cum a fost descoperit?

Sînt mulți ani de cînd tînărul medic estonian Morris Eitelberg a aflat că înainte de război profesorul Schlossmann de la universitatea din Tartu descoperise un medicament care vindeca reumatismul infecțios. Din păcate, însă, laboratorul profesorului și toate însemnările lui au fost distruse în involburarea războiului.

Tînărul medic estonian a hotărît să dezlege misterul. A pornit în căutarea foștilor lucrători ai laboratorului și a pacienților profesorului, în speranța că ar putea obține amănunte revelatoare. Și, într-adevăr, eforturile i-au fost răsplătite. El a aflat că miraculosul medicament era preparat din venin de șarpe. Dar cum? Iată întrebarea la care doctorul Eitelberg, însuflețit de o nestăvilă dorință de a veni în ajutorul suferinzilor de această maladie, a decis să afle răspunsul.

Drept care și-a consacrat tot timpul liber acestui țel. Zilnic, după orele de serviciu, cutreiera pădurile și mlaștinile spre a vîna șerpi. Și avea nevoie de un număr impresionant de reptile, întrucît un singur exemplar nu dă mai mult de un miligram și jumătate de otrăvă. Între timp locuința i se transformase într-un original terarium. La tot pasul puteau fi văzute vase de sticlă cu șerpi.

Doctorul Eitelberg a avut astfel nevoie

de mai bine de zece ani de muncă încordată pînă să descopere noul medicament. Experiențele i-au confirmat eficacitatea. Descoperirea a stîrnit repede interesul autorităților, care i-au dat sprijin. Acum doctorul Eitelberg nu mai trebuia să meargă singur la vînătoare, căci prețiosul venin era adus în Estonia cu avionul. Tot timpul liber entuziastul medic și-l putea consacra perfecționării medicamentului. În scurtă vreme a căpătat apoi dreptul de autor asupra *vipraxinului* care, recent, a intrat în fabricație la fabrica de produse farmaceutice din Tallin.

Noul medicament este extrem de eficient, fiind, în același timp, inofensiv pentru organism. În afară de asta, *vipraxinul* are și proprietatea de a opri fulgerător hemoragiile.

g. b.

materiale surprinzătoare

Ce ați spune dacă, intrînd într-o bună zi într-un magazin de textile, vinzătorul v-ar oferi o țesătură pe care v-ar prezenta-o așa: distruge bacteriile și nu putrezește în pămînt, suportă ușor temperaturile înalte și razele arzătoare ale soarelui, nu se șifonează și nu se decolorează la purtat?

Sînt calități care par de domeniul fantastului. Pînă acum ne-am obișnuit să întîlnim numai în basme sau, mai recent, în literatura științifico-fantastică materiale cu proprietăți miraculoase. Nu va trece, însă, mult timp și le vom avea la îndemînă și în viața noastră de toate zilele.

Concluzia aceasta ne-a fost prilejuită de recenta conferință de chimia, fizica și tehnologia celulozei de bambac care s-a ținut la Tașkent. Într-o adunare științifică de înalt nivel, savanții din Tașkent, Moscova, Leningrad și alte cîteva orașe sovietice, precum și oaspeții din Ungaria, au discutat căile de creare a unor materiale minunate, foarte necesare în activitatea omului modern.

Ținem să subliniem că susamintita conferință nu s-a purtat pe un plan pur teoretic. În Uzbekistan s-a și obținut o țesătură care nu putrezește. Ea este de neînlocuit pentru corturi și barăci, „locuințe” ale exploratorilor din atîtea domenii de cercetare. Și tot savanții uzbeci au creat un material care distruge microorganismele — ce largă folosire va căpăta el în medicină! — precum și o țesătură care nu se degradează la radiația solară.

Aceste minunate materiale se obțin din fire în ale căror molecule de celuloză se adaugă tot felul de combinații chimice.

c. i.

cinci mii de „înviați”

În Uniunea Sovietică trăiesc, circulă pe străzi și pot fi întîlniți oricînd circa cinci mii de inși „morți clinic” și înviați prin intermediul metodelor de reanimare practicate astăzi pe scară largă și cu tot mai mult succes în cazuri cînd moartea n-a survenit prin leziunea unor organe vitale. Această comunicare care — trebuie să-o recunoaștem — iese din comun, a fost făcută de profesorul Negovski, de la Institutul Sklifosovski din Moscova, în cadrul unei conferințe de presă organizate cu prilejul recentului „Simpozion de reanimatologie” ținut în capitala U.R.S.S.

Cu același prilej, prof. Negovski a vorbit ziariștilor despre o experiență făcută în fața unui mare număr de savanți francezi, suedezi, englezi, polonezi, bulgari etc. veniți la Simpozion. Savanții sovietici au provocat moartea unui ciine și după mai bine de două ore de la constatarea morții clinice l-au reanimat. Moartea a fost provocată făcînd să scadă temperatura internă a animalului pînă la opt grade Celsius. Inima s-a oprit din bătaia ei dar, după 140 de minute, operația de reanimare s-a desfășurat cu cel mai desăvîrșit succes.

Un savant suedez, prezent la conferința de presă, a declarat ziariștilor, referindu-se la experiența de mai sus „că n-a mai fost niciodată în viață martor la un lucru atît de stimulator și de mișcător”.

La rîndul său, comentînd experiența, prof. Negovski a afirmat că ea poate reuși tot atît de bine și în cazul unei fături omeneste, cu condiția ca moartea acesteia să nu fie pricinuită de leziunea unor organe vitale. Un caz extraordinar de reanimare a fost povestit de prof. Abramian, care asista și el la conferința de presă. Întîmplarea s-a petrecut în Ținutul pămînturilor deștelente. Un tractorist rătăcit cu tractorul undeva pe imensele întinderi ale stepei a fost găsit, acoperit de un morman de zăpadă, după șase ore. Murise înghețat. De la moarte se scurseseră una-două ore sau poate chiar mai multe ore. Transportat la cel mai apropiat spital și supus timp de trei ore procedurii de reanimare, tractoristul, pe nume Harin, a reînviat literalmente și acum e perfect sănătos.

Simpozionul a îngăduit medicilor participanți să facă un amplitu schimb de experiență asupra diverselor metode de ipotermie și reanimare.

n. n.

Tendențe în dezvoltarea tehnicii moderne

GIGANTISM ȘI MINIA TURIZARE

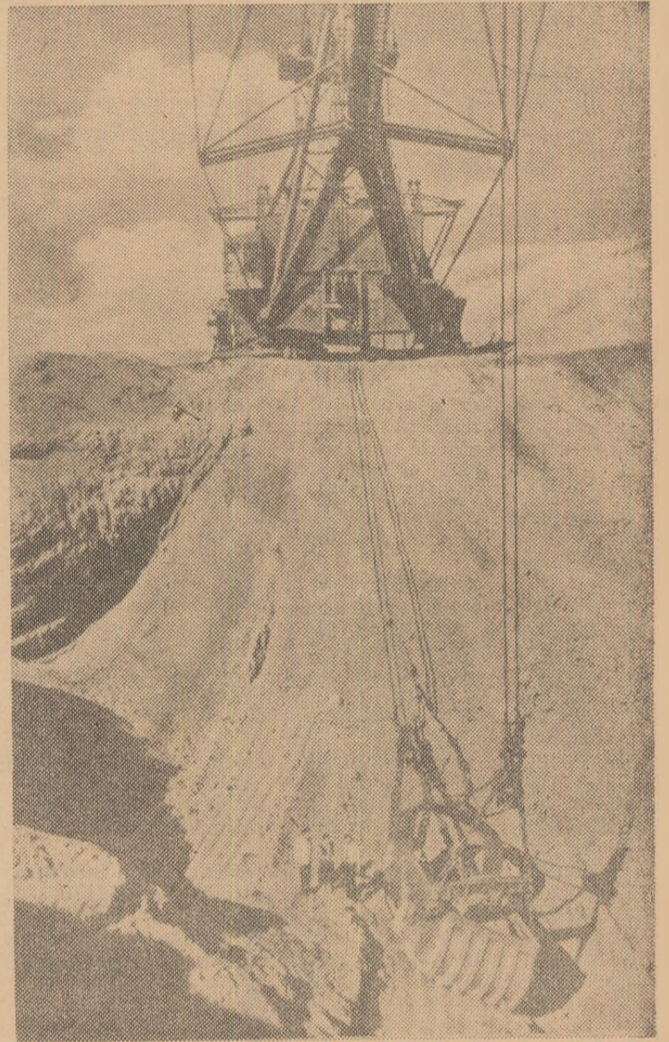
Deși faptul este îndeobște cunoscut, pare paradoxal atunci când se afirmă că mașinile, uriașe sau mici, cu scopuri multiple și variate, cu comandă manuală sau complet automatizată sînt urmașele uneltelor inițiale ale omului primitiv — bățul și piatra cioplită. Dar cu toate că a avut nevoie de multe mii de ani pentru a se ajunge în stadiul cunoștințelor de astăzi, adevărata dezvoltare a mașinismului modern, cu profundele sale implicații economice și sociale, a luat naștere abia pe la jumătatea secolului trecut, o dată cu posibilitatea producerii materialelor și, îndeosebi, a metalelor cu proprietăți fizico-mecanice perfect cunoscute și pe care constructorii de mașini se puteau bizui întru totul.

O caracteristică a dezvoltării mașinismului modern este tendința către gigantism, tendință rezultată din necesități economice bine determinate. Producția mondială de oțel, de circa 400 milioane de tone anual, nu se poate realiza decît în agregate de mare capacitate. În Uniunea Sovietică, ca și în alte țări industriale, se dezvoltă furnale de aproximativ 2 000 mc volum util și se proiectează furnale de circa 3 000 mc, cu o capacitate de producție de pînă la 5—6 000 tone de fontă zilnic, au fost realizate cuptoare de oțel Siemens-Martin pentru șarje de cite 900 tone, convertizoare care produc 250—300 tone oțel în fiecare oră și au fost puse în funcțiune laminoare cu o capacitate de 3—4 milioane tone pe an! Sau un alt exemplu. La sfîrșitul războiului, avioanele de pasageri purtau cu viteze limitate și pe distanțe reduse pentru concepțiile noastre de astăzi circa 30—40 pasageri, pentru ca în prezent avioane de tipul TU-104 și TU-114, adevărați giganți ai

industrii aeronautice, să acopere distanțe uriașe ca de pildă Moscova-Sverdlovsk sau Moscova-Habarovsk cu 100—200 de pasageri la bord și cu viteze de 800—1 000 km/oră. La 12 aprilie 1961 a fost lansată și prima navă cosmică satelit, avînd la bord pe primul pilot cosmonaut din lume, maiorul de aviație sovietic Iuri Gagarin. Greutatea navei cosmice satelit Vostok-1, fără a ține seama de greutatea ultimei trepte a rachetei purtătoare, era de 4 725 kg, inclusiv pilotul cosmonaut, și această greutate a fost lansată în spațiu cu viteze „cosmice”, care se măsoară în kilometri pe secundă! Mările și oceanele lumii sînt și ele brăzdate de giganți cu un deplasament de chiar 80 000 de tone, care transportă sute și mii de pasageri. Dar spărgătorul de gheață atomic „Lenin” cu tonajul lui de aproximativ 40 000 tone sau navele petroliere cu încărcături de 120 000 de tone, care astăzi nu mai uimesc pe nimeni?

Aceste spectaculoase realizări ca dimensiuni și puteri, din care am spicuit numai cîteva exemple, au fost posibile numai datorită unei dezvoltări corespunzătoare a industriei constructoare de mașini. Pentru această industrie a fost necesară construirea de mașini-unelte capabile să uzineze agregate de asemenea dimensiuni, construirea de mașini care să extragă și să transporte uriașele cantități de materii prime folosite în circuit, precum și a unor mașini care să producă, să extragă și să transporte imense cantități de energie sub diverse forme ca abur, apă, electricitate etc. Excavatoare uriașe cu o capacitate de 15 000 mc/oră și cu o greutate de pînă la 7 000 de tone extrag astăzi, deplasează și transportă materii prime și steril. Gabaritele și greutatea unor mașini-unelte cresc cu fiecare an. Strungurile carusel, de pildă, destinate uzinării pieselor cu diametru mare au ajuns să aibă o masă cu un diametru de 22 de metri și să depășească 500 de tone în greutate. În același timp, presele mari necesare industriei navale și de automobile au atins forțe de presare de 60—70 000 de tone iar strunguri cu distanța între virfuri de pînă la 25 de metri pot prelucra piese pînă la 3 metri în diametru!

Sau să-i luăm, de pildă, pe constructorii de mașini din Harkov. Ei au început prin a pune la punct o turbină de 200 000 kW, apoi o turbină de 300 000 kW și acum lucrează la o turbină de 500 000 kW. Gabaritul acestor mașini crește și el căci este evident că randamentul unei centrale electrice echipate cu cinci turbine a cite 300 000 kW este superior randamentului unei centrale cu 15 turbine de 100 000 kW. Dezvoltarea impetuoasă a siderurgiei, bazată pe tehnica oxigenului, ca și creșterea numărului de consumatori de oxigen industrial au atras după sine o rapidă dezvoltare a agregatelor de producere a oxigenului industrial. În prezent, acest element atît de necesar industriei este produs în grupuri de 10 000 și 35 000 mc/oră, prețul de cost redus al oxigenului fabricat în astfel de agregate permițînd extinderea utilizării lui.

Ca un gigant din basme, excavatorul înlocuiește munca a sute de oameni.

Gigantismul mașinismului modern, sub toate formele lui este rezultatul unor necesități economice dictate de producția de masă, de schimbările economice efectuate la distanțe foarte mari, de ridicarea nivelului de trai și de lărgirea considerabilă a orizontului activităților umane. Paralel se observă, însă, dezvoltarea cu mult succes a unei tendințe contrare, numită în mod generic „miniaturizare”. La temelia acestei tendințe stă tehnica semiconductorilor, elementul de bază care permite montajele de dimensiuni infinite mai reduse decît cele ale sistemelor electromecanice sau electronice, folosite încă în mare măsură. Organele de simț, organele de măsură, control și automatizare ale aparatelor gigantice de care am vorbit devin minuscule. Calculatoarele electronice care în trecut atingeau dimensiunile unei case cu mai multe etaje se reduc astăzi la volumul unui mic apartament iar într-un degetar pot încăpea peste 56 000 de diode și transistori!

Reluînd exemplul rachetelor cosmice să ne aducem aminte de lansarea în U.R.S.S. a primei stații automate interplanetare în direcția Lunii (4 octombrie 1959). În afară de aparatele științifice și de măsurat, în greutate de 156,5 kg și instalate chiar pe corpul ultimei trepte a rachetei, la bordul acesteia a fost introdusă și o stație automată interplanetară cu o greutate de numai 278,5 kg care, în cadrul unui vast program de cercetări, a fotografiat și partea invizibilă a Lunii. Sistemul radiotehnic a fost alcătuit în principal din două radioemitoare. Unul din ele a asigurat transmiterea pe Pămînt a informațiilor telemetrice și de televiziune, precum și legătura de comandă a funcționării aparatelor de la bordul stației, în momentul dorit. În timpul deplasării pe orbită stația a memorat datele după programul dirijat de sistemul său autonom, redîndu-le la comanda prin radio a centrului de urmărire terestru. E un mecanism extrem de complex, comprimat în cîteva kilograme, la care s-a adăugat aparatura specială pentru fotografierea feței ascunse a Lunii. Cuplarea și decuplarea aparatelor, variația regimului lor de lucru, precum și transmiterea imaginilor fotografice au fost comandate prin radio, de pe Pămînt. Savantul sovietic V. Siforov a făcut o comparație sugestivă în legătură cu valoarea acestei realizări a științei și tehnicii sovietice, arătînd că este mai ușor de seizată creșterea temperaturii apei din Pacific cînd se toarnă în ocean un pahar cu apă fierbinte, decît să recepționezi pe un metru pătrat din suprafața terestră semnalul emis de o stație radio cu o putere de 1 watt instalată pe Lună.

Adevărata față a dezvoltării mașinismului modern este caracterizată tocmai de această surprinzătoare asociație între gigantism și miniaturizare. Deși pare ciudat, limitele superioare ale dezvoltării dimensiunilor și caracteristicilor mașinilor moderne nu pot fi întrevăzute. Dacă pe Pămînt limita dimensiunilor rămîne totuși oarecum încătușată de barierele ridicate de economicitatea agregatului și de caracteristicile materialelor folosite, în Cosmos, în condițiile de imponderabilitate, barierele ridicate de dimensiunile, formele și greutatea construcțiilor dispar aproape cu totul. Tehnica semiconductorilor pare să determine acum limita inferioară a dimensiunilor și operațiilor întrevăzute ca posibile în tehnica automatizării în general. Dar cine poate îndrăzni să limiteze cu imaginația cuceririle științei?

Uneori e nevoie de lupă, ba chiar de microscop pentru descrierea acestor scheme miniaturale folosite în radioelectronică.

Se poate pune deci întrebarea: este gigantismul o caracteristică definitorie a dezvoltării mașinismului modern? Da, dar numai în parte, deoarece folosind cuceririle științei în materiale noi, forme de energie noi și noi procese tehnologice de fabricație caracteristicile utile ale mașinilor moderne cresc mult mai repede decît dimensiunile și greutatea lor. Reluînd aceleași exemple este interesant de menționat că în timp ce puterea motoarelor unui avion greu se ridică la circa 20 000 CP iar a unui vas de pasageri la circa 200 000 CP, puterea motoarelor unei rachete cosmice se ridică la circa 20 de milioane de cai putere! Perfecționările tehnologice au avut drept rezultat o creștere mult mai redusă a dimensiunilor în raport cu creșterea caracteristicilor utile iar apariția noilor forme de energie va schimba mult tipul, construcția și materialele mașinilor moderne. Gigantismul modern își va schimba forma și se va manifesta printr-o creștere surprinzătoare a puterilor, sarcinilor utile și vitezelor, cu o minimă dezvoltare a sarcinilor sau greutateilor zise moarte.

NEW YORK
Herald Tribune
European Edition

SUCESUL „ROMAȘKĂI”

Noile realizări ale oamenilor de știință sovietici în elaborarea unor metode puțin costisitoare de valorificare a energiei atomice au produs senzație în S.U.A.

Rîndurile care urmează sînt extrase dintr-un articol publicat în marele ziar american „New York Herald Tribune”.

„Romașka” („Romanița”) sovietică a înflorit în fața privirilor a 5 000 dintre cei mai de seamă savanți-atomisti, ingineri și reprezentanți ai statelor interesate de problemele energiei atomice. Ea a arătat că, după toate probabilitățile, rușii studiază posibilitatea folosirii energiei atomice în Cosmos.

„Romașka” e un reactor atomic, nu prea mare, care transformă nemijlocit căldura realizată prin fisiunea atomilor de uraniu în energie electrică. Sistemul de funcționare al reactorului nu prevede piese mobile. Răspunzînd la întrebările corespondenților, savantul sovietic N. N. Ponomarev-Stepnoi, care a contribuit la crearea „Romașkăi”, a declarat: „Această instalație poate satisface în întregime necesarul de energie electrică al navelor cosmice”. Referatul expus de oamenii de știință sovietici la cea de-a treia Conferință internațională pentru utilizarea energiei atomice în scopuri pașnice i-a uimit pe savanții și inginerii americani.

Și în Statele Unite se lucrează la crearea unui reactor atomic pentru nave cosmice. Americanii sperau — ori poate chiar erau convingși — că dețin înfielitatea în acest sector. De altfel, reactorul american, cunoscut sub denumirea de „SNAP-10-A” (Sistem de utilizare auxiliară a energiei nucleare) seamănă cu „Romașka”. Capacitatea reactorului „SNAP-10-A” (500 wați) permite alimentarea cu energie electrică a unor sateliți artificiali lansați în scopuri meteorologice, de telecomunicație sau de observație de tipul satelitului ultrasecret „Samos”. Și „Romașka” are o capacitate de 500 de wați. Dar rușii i-au întrecut pe americani, deoarece sistemul „Romașkăi” a și fost experimentat în practică. Reactorul sovietic a început să furnizeze curent electric la 14 august a.c. Elementele reactorului „SNAP-10 A” au funcționat, fiecare în parte, folosind alte surse de căldură decît cele nucleare dar sistemul în ansamblu urmează să fie experimentat nu mai devreme de sfîrșitul lunii septembrie.

În sistemul „SNAP-10-A” reactorul atomic va încălzi capătul unei bare realizate dintr-un aliaj de germaniu și siliciu — un semiconductor folosit în tranzistori — iar celălalt capăt al barei va fi expus temperaturilor joase din spațiul cosmic. Încă în 1822 oamenii de știință au descoperit că între capătul încălzit și cel rece al unei asemenea bare se produce curent electric. Astăzi, după 140 de ani, acest principiu a ajuns să fie folosit în scopuri practice.

„Romașka” funcționează după același principiu.

Stewart Loury

Ing. Paul Petrescu

Autorul romanului documentar „Cazul Sorge”, din care publicăm un fragment, este Hans Otto Meissner, fost secretar al ambasadei germane din Tokio, el însuși participant direct la evenimente. Hans Otto Meissner a fost și prieten cu Sorge. Romanul lui Meissner a stat la baza scenariului filmului franco-italo-japonez „Cine sînteți dv., domnule Sorge?”, realizat de regizorul francez Yves Ciampi. Meissner a fost consultant și interpretează în film propriul rol.

(Urmare din numărul trecut)

Bineînțeles că nu avea cheia cifrului dar poseda o seamă de documente, tabele și texte ale unor telegrame descifrate anterior. Și mai ales știa despre ce trebuie să fie vorba în telegramă, împrejurare care-i facilita într-o oarecare măsură sarcina. În rest trebuia să-l ajute uimitoarea lui capacitate „de a ghici”. De multe ori intuiția-i, care nu dădea niciodată greș, îl ajuta atunci cînd nu se mai putea descurca în combinațiile cifrului și, dimpotrivă, aceste combinații îi veneau alteori în ajutor atunci cînd logica-i de fier se dădea bătută. Nici chiar Sorge nu-și dădea prea bine seama cum se făcea că uneori conținutul secret al coloanelor de cifre devenea deodată inteligibil pentru el.

Dar nu întotdeauna se întîmpla așa. Căci nu avea niciodată la îndemînă textul integral al documentelor ci trebuia să se mulțumească cu fragmente. Analizîndu-le, înainta pur și simplu pe dibuite. Uneori, datorită experienței și tabelor izbutea să descifreze totul. Dar niciodată nu putea fi sigur de izbindă de la bun început. De multe ori se întîmpla ca munca depusă zile și nopți de-a rîndul să se vadească zadarnică.

Pe la miezul nopții Kozlovski curăță scrumiera plină ochi cu mucus. Fruntea lui Sorge era acoperită de broboane de sudoare, gulerul cămășii era larg desfăcut. Foaia de hîrtie pe care o avea în față continua să rămînă immaculată.

Și abia în zori, cînd razele palide ale dimineții încep să răzbească prin hublourile întredeschise, se lasă brusc pe spătarul scaunului. Sprijinindu-se cu pumnii de marginea mesii rămase cîteva secunde în această poziție, apoi apucă înfrigurat creionul și cu mișcări iuți, nervoase așternu două rînduri pe hîrtia albă.

— Vă felicit! — exclamă Kozlovski.

— Dă-mi un cuțit — îl rugă Sorge și tăie hîrtia în două.

— De ce? — se interesă radiotelegrafistul.

— Opt cuvinte sînt prea mult pentru o singură emisie. Japonzii stau la pîndă zi și noapte. Nu vreau să te gonimetreze. Acum o să transmiți un rînd... uite fila asta. Apoi o să ieși cu covata ta în larg și seara o să transmiți restul. După care ai să acostezi la Imainohama... E limpede?

Kozlovski încuviință cu capul. Dar Sorge îi ceru să repete cuvînt cu cuvînt dispoziția.

— Știi ce trebuie să faci dacă se întîmplă ceva... Mă bizui pe tine.

În loc de răspuns Kozlovski dădu la o parte o perdea murdară care adăporea un aparat emițător și o cutie de carton obișnuită la prima vedere.

— Douăsprezece kilograme de trotil — surise el satisfăcut. Cu cantitatea asta de explozibil suveica noastră se înalță pînă la cer.

— Și noi pînă în iad — adăugă Sorge.

Kozlovski prinse să zîmbească dar Sorge îl opri: — Dacă se întîmplă ceva important... ziua n-ai să mă poți găsi. Dar după ora nouă am să fiu la clubul Fudzi.

Apoi urcă pe punte și, pe o pasarelă îngustă, coborî pe uscat. La umbra unei stînci ședea Iamahuti — japonezul care-l întîmpinase seara, în ajun. Stătuse de veghe toată noaptea.

— Du-te și te culcă — îi spuse Sorge și, urcînd o pantă presărată cu pietriș, se îndreptă spre mașină.

★

Colbuit și plin de zgîrieturi, automobilul lui Sorge era parcat în fața luxosului club Fudzi, chiar acolo unde un indicator interzicea parcare. Sorge își conduse politicos însoțitoarea-i tăcută pînă la mașină și, după ce deschise portiera, o pofti înăuntru.

— Ei, ce s-a întîmplat? — întrebă el, în timp ce se instala cu oarecare greutate la volan din pricina staturii înalte. Mașina porni numaidecît.

În loc de răspuns Vera Brankovici scotoci prin poșetă și scoase cu grijă o foaie de hîrtie.

— Nu știi ce scrie aici — spuse ea. E cifrat.

Sorge viri nepăsător hîrtia în buzunarul hainei, apoi oprî mașina la cel mai apropiat semafor și Vera coborî. Sorge trînti cu putere portiera și porni în viteză...

...După o oră și jumătate Sorge ajunsese în golful Imainohama. Era un golfuleț izolat, cum sînt multe pe țărmul Ițu. Pe apa lucie forfoteau o sumedenie de vase pescărești. Chiar lîngă port se afla un hotel mic, care avea cîteva bungalow-uri pe țărm. Europeanii erau oaspeți obișnuiți pe acolo. De multe ori coborau în port spre a se familiariza cu viața-i pestriță. Nimeni nu da atenție vaselor străine dacă, bineînțeles, nu se deosebeau prea mult de restul navelor și nu poposeau acolo vreme îndelungată.

Dat fiind că se inserase Sorge nu se mai temea că ar putea fi văzut și urcă liniștit pe bordul vasului. Mașina și-o lăsase pe chei, printre automobilele negustorilor de pește. Toate acțiunile lui Sorge aveau un scop bine definit. Iar faptul că nu-și spăla niciodată mașina își avea și el rostul lui.

Kozlovski dormea sforăind pe un divan îngust în cabină. Sorge nu-l trezi căci pentru moment nu avea nevoie de el.

De data asta scoase din ascunzătoare numai o bucată de carton, pe care nu se vedea nimic în afară de niște găuri făcute la întîmplare, ce-l făceau să semene cu o sită. Cartonul acela era însă cheia cu ajutorul căreia putea să descifreze documentul primit de la Vera.

La prima vedere însemnarea era alcătuită din rînduri compacte de litere, a căror asociere nu avea nici un înțeles.

Sorge așază cartonul pe hîrtie în așa fel încît colțu-

CAZUL SORGE

rile să coincidă și citi textul alcătuit din literele vizibile prin orificii. Noua misiune a lui Richard Sorge suna astfel:

„Stabilește cît mai repede cu putință și cît mai exact ce poziție va adopta Japonia în cazul cînd Germania va stărui asupra unui atac comun împotriva Uniunii Sovietice”.

Misiunea era o surpriză pentru Sorge sau în orice caz o primise mai devreme decît se așteptase. Însemna că acalmia dinaintea furtunii luase sfîrșit. Începea un mare incendiu.

Știa ce trebuia să facă acum și își dădea foarte bine seama de importanța misiunii pe care o primise. Uniunea Sovietică dorea să afle dacă o aștepta un război pe două fronturi sau dacă va avea de luptat numai în vest, împotriva Germaniei. Va trebui oare Kremlinul, în caz că va fi atacat de Japonia, să-și lase puternica armată din Extremul Orient în Siberia sau o va putea transfera spre a lupta împotriva Germaniei? Rezolvarea acestei probleme depindea acum de Richard Sorge.

Aprinse bricheta și distruge însemnarea. Memoria îi îngăduia să rețină ad-literam texte și mai lungi.

★

Ghinze, una din principalele străzi, feeric luminate, ale Tokio-ului, era foarte animată. Asfaltul umed strălucia puternic sub lumina becurilor multicolore care pilpiu la intrarea teatrelor și cinematografelor. O mul-

Richard Sorge (una din ultimele fotografii).

țime pestriță se plimba alene prin fața vitrinelor, luminate pînă la miezul nopții. Japonezilor le place „să pipăie mărfurile cu ochiul”.

Richard Sorge se lăsă în voia talazului de oameni. Mersul, îmbrăcămînta neglijentă și pălăria-i turtită se armonizau bine cu mulțimea care se plimba. Mulți alți bărbați din Tokio erau îmbrăcați la fel încît, din spate, putea fi foarte bine luat drept japonez.

Dar individul care-l urmărea deaproape știa cu cine avea de-a face și nu-l scăpa o clipă din vedere. Însuși colonelul Ozaki îi ordonase să supravegheze fiecare pas al lui Sorge, fiecare gest al lui. Horuma nu trebuia să-i piardă urma nici chiar dacă Sorge hoinărea fără nici un țel pe străzi. „Tot ce face omul ăsta, îi spusese colonelul Ozaki, are un scop”. Iar Horuma era și el încredințat că Sorge avea un scop. Poate că se ducea la o întîlnire conspirativă sau dorea să capete ori să transmită vreo informație. Șeful îi făgăduise lui Horuma să-l înainteze dacă avea să se achite cu succes de misiunea pe care i-o dăduse.

Curînd Sorge încetă să se plimbe agale, iuți pasul, o luă pe o străduță strîmtă și se îndreptă spre barul „Heidelberg”.

Ajuns în fața intrării, se întoarse brusc și-și scoase, cu subliniată politețe, pălăria uzată în fața agentului de poliție.

— Vă rog să mă scuzați, stimate domn — i se adresă — dacă lungă mea plimbare prin oraș v-a obosit... Binevoiiți să fiți oaspeții mei în acest local.

Horuma fu atît de uluit încît nu izbuti să scoată o vorbă. Abia după cîteva clipe reuși să îngăimeze: „Domnul se înșeală” și vru să plece mai departe. Se gîndea, desigur, să se ascundă după un colț de unde să poată ține sub observație ieșirea barului.

Dar Sorge izbucni în ris:

— Dar nu știi, mieușelul meu, că localul are două ieșiri? Hai vino cu mine, dragul meu, altfel ies imediat pe scara de serviciu.

Și Sorge coborî în bar. Horuma nu mai avu altceva de făcut decît să-l urmeze. Altfel risca să-l scape din vedere. Principalul era, însă, ca șeful să nu afle cum își bătuse joc de el Sorge.

Personalul barului îl salută pe Sorge zgomotos și prietenos. Chelnerițele japoneze, îmbrăcate în costume care aminteau de departe vechiul port german, nu-și ascuseră bucuria cînd îl văzură, dat fiind că Sorge dădea întotdeauna bacșișuri mari.

Ober-chelnerul Brankovici, cu o față de masă albă ca zăpada sub braț, se apropie de oaspetele de vază și-i oferî un scaun.

Sorge îi mulțumî absent, se așază și-și întinse cît mai comod picioarele-l lungi sub masă, cu aerul unui om care se simte ca la el acasă.

— Un whisky, ca de obicei — comandă el peste umăr chelnerului care se înclină respectuos. — Iar gnomului ăla de colo o halbă de bere din cea mai proastă, în contul meu.

Între timp Horuma, care se mai liniștise, se așezase la o măsuță. Așa cum i se poruncise nu-l scăpa din ochi pe Sorge, care și fusese înconjurat de un grup zgomotos de clienți nelipsiți ai barului.

Horuma nu trebuia să-și încordeze auzul. Nimeni nu încerca să vorbească în șoaptă cu Sorge. Dar ceea ce auzea agentul colonelului Ozaka era flecăreala obișnuită prin baruri și anecdote pipărate. Glumele lui Sorge stîrneau hohote de ris. Cunoștea foarte bine bărbații care frecventau barul iar despre femeile prezente acolo știa mai mult decît ar fi dorit ele să se afle.

Agitația din jurul oaspetelui de vază dură pînă în clipa cînd în bar intră o vînzătoare cu ediția de seară a ziarului „Nichi Nichi Shimbun”. Sorge îi dădu zece yen, luă un ziar și se adresă fără jenă celor din jur.

— Băieți, ia dați-mi pace puțin. Să văd ce-au mai birfit astăzi scumpii mei colegi.

Toți știau că lui Sorge nu-i plăcea niciodată să repete și într-o clipă se făcură nevăzuți din jurul mesei, lăsîndu-l singur.

Nimeni nu privi cu luare aminte la omul care intrase în bar în urma vînzătoarei de ziare. Venea des pe acolo și nu se deosebea de fel de ceilalți clienți.

Era Iamahuti, care nu aruncă, însă, nici măcar o privire lui Sorge. Brankovici pofti noul client la o masă aflată în spatele unui cuier. Iamahuti se așază în așa fel încît Horuma să nu-l poată vedea.

Dealtminteri, pe agentul colonelului Ozaka nu-l interesa decît Sorge. Acesta însă ceru pe neașteptate plata. Unui om mai isteț la mînt decît Horuma i s-ar fi părut, desigur, suspect că Brankovici nu-i făcuse nota de plată ca de obicei, ci îi pusese pe masă o hîrtie scoasă din carneașul lui. Sorge o viri numaidecît în buzunar și întinse chelnerului, cu un gest mîrîinos, o bancnotă de o sută de yen.

— Pentru tot personalul! — rosti el răspicat.

Nu dădu, însă, nici o atenție exclamațiilor de recunoștință pentru generozitatea lui și, în loc să plece, continuă să răsfoiască calm „Nichi Nichi Shimbun”, adîncindu-se tot mai mult în lectură.

„Nichi Nichi Shimbun” avea formatul ziarelor americane. Dacă îl deschideai și-l țineai dinaintea ochilor cu să-i parcurgi repede cuprinsul trebuia să îți mîinile bine întinse. Așa făcu și Sorge. Se ascunse astfel în întregime după ziar și Horuma nu-i mai văzu decît ghețele de sub masă.

Deodată toți tresăriră din pricina zgomotului asurzitor produs de niște vase prefăcute în țandări. Brankovici care ducea în mînă o tavă cu pahare se împiedicase de piciorul unui scaun și se întinsese cît era de lung pe podca.

În aceeași clipă Iamahuti schimbă fulgerător locul cu Sorge. Se așază exact în aceeași poziție ca acesta și se acoperi cu ziarul la fel ca Sorge.

Cînd Horuma, care-și îndreptase fără să vrea privirea asupra lui Brankovici, își pironi din nou ochii spre masa lui Sorge văzu același tablou: ziarul „Nichi Nichi Shimbun” larg desfăcut și niște picioare întinse sub masă.

Între timp Sorge, care se ascunsesse îndărătul cuierului, părăsise fără grabă barul ieșind pe scara de serviciu în stradă, unde îl aștepta cu motorul în funcțiune un „Dazun”. La volan se afla Inoe, secretarul lui.

Inoe deschise larg portiera și porni cu viteză, chiar înainte ca Sorge să se așeze comod pe banchetă.

— Încotro, Sorge-san?

— Nici eu nu știu bine... Fă cîteva ture și oprește în fața unui felinar.

Inoe execută dispoziția și frînă lîngă un felinar înalt din preajma parcului Hibia. Sorge scoase din buzunar nota primită de la Brankovici și o despăturî „Biletul 43 la casa nr. 2 a teatrului Sumo”) — citi el.

Apoi aprinse bricheta și arse hîrtia. Cenușa îi căzu în mînă. Deschise fereastra și o zvîrli în stradă.

— Oprește la vreo două sute de metri de teatrul Sumo — ceru el secretarului — într-un loc izolat, fără prea multă lumină.

Inoe conduse micul „Dazun” printr-un labirint de străduțe înguste și, în cele din urmă, frînă într-un ungher întunecos. Sorge coborî repede și se îndreptă prin întuneric spre bulevardul feeric luminat. Acolo se pierdu repede în torentul de oameni și se oprî în fața unei mari arene sportive.

Biletul de care era vorba îi fusese rezervat și chiar plătit. Refuză serviciile plasatorului și porni să-și caute singur locul.

*) Arenă de lupte japoneze.

(Continuare în pag. 11-a)

GHEORGHII KETELSKI

OAMENI ÎN TUNDRĂ

— FRAGMENT —

Valea lua legătura cu celelalte echipe de forare și cu baza de două ori pe zi: înainte de micul dejun și după cină. Dimineața mă duceam la ea ca să aflu ce mai e nou pe lume. Valea învârtea cu înverșunare butoanele de reglaj și în cort se revărsau frânturi din sunetele ce alergau prin eter.

În ziua aceea Valea intră pe unda convenită cu celelalte echipe ale expediției numărul 5, răzlețite prin tundra Tazovski.

— Un, doi, trei, patru, cinci, repeta mereu Valea, cu voce metalică. Chem Doi Roman Dmitri. Eu sint Doi Roman Punct. Mă auziți? Mă auziți? Trec pe recepție.

Drept răspuns, se auziră zgomote de descărcări electrice și niște foșnete, printre care Valea desluși cu greu glasul slab și îndepărtat.

— Vă ascult pe două puncte. Vă ascult pe două puncte.

Era răspunsul lui Doi Roman Dmitri.

În celelalte echipe lucrau tot fete, ca și dinsa, cu care Valea se împrietenise dar când luau legătura prin radio, nu știau de ce, se adresau una alteia cu „dumneavoastră”. Pe tonul acesta politicos, pierzând mereu legătura și repetând de câteva ori aceeași comunicare, schimbau vești, dintre care cea mai importantă pentru noi era aceea că a doua zi sosea o echipă de geofizicieni.

— În regulă, spuse Borovikov. Tragem câteva salve și pornim mai departe, mai aproape de casă.

La drept vorbind, „salvele” nu ne priveau pe noi, ci pe geofizicieni. Ei se foloseau de explozii și, cu ajutorul indicațiilor furnizate de aparate, luau cunoștință de minereurile din adâncuri.

Pe vreme liniștită acustica tundrei era perfectă. Se auzeau limpede glasurile de pe celălalt mal al lacului, aflat la o depărtare de aproape un kilometru. Ori clipocitul apei, când Valea se îmbăia, măcăițul înăbușit al giștelor, bizuițul țințarilor. Țințarii își făcuseră peste vară datoria, chinându-i pe oameni și pe cerbi și mai rămaseră doar pentru cazuri de „divorț”, cum se exprima Borovikov. Musculițele se liniștiră și ele și doar pe vreme frumoasă, când soarele încălzea, își mai luau zborul spre cine știe unde și săreau, ca puricii, pe mantalele de foaie de cort.

Cel dintii care auzi duduul tractoarelor fu dulăul nostru, Vanka. Ciinele începu să sară și să urle ca opărit. Era obișnuit ca, o dată cu zgomotul tractoarelor, să apară și Irek, care aducea uneori lut cu tractorul. De data asta, însă, Irek rămăsese acasă dar Vanka era oricum emoționat.

Geofizicienii sosiră cu două furgoane de fier, caraghioase, tîrtoare, amintind bărcile cu fund lat care înaintau lenș prin mlaștină.

— Salut tovarăși geofizicieni! strigă maistrul.

— Salut tovarăși sondori!

Tractoarele nu se opriseră bine, când din fur-

goane începură să sară niște băieți veseli, cu bărbi țepoase, zburlițe.

— Ei, s-a făcut mare Vanka! constată bucuros șeful detașamentului de geofizicieni, întinzînd dulăului un stînjel.

Spre deosebire de ceilalți geofizicieni, șeful era bărbierit. Era rotund și durduiu, cu fața tînără, obrații rumeni, umerii feminini, ușor rotunjiți.

Unul dintre furgoane, în care oamenii de abia călătoriseră pașnic, fu tras ceva mai la o parte; era încărcat cu câteva tone de explozibil. Apoi geofizicienii descărcară bucătăria, canistre cu combustibil, rucsacuri pintecoase, corturi, lăzi cu alimente și saci de dormit, ce semănau cu niște debrețini uriași. Trăiau bine; aveau butelii cu gaz, pentru bucătărie, și chiar mese și scaune pliante.

— Ia te uită? Se pricep! spuse Sonia, cu o blîndă invidie. În loc să-și sape ei singuri sondele de explorare geofizicienii se foloseau de-ale noastre. După părerea lui Leskov, sondorii ar fi trebuit plătiți suplimentar, dar n-au fost.

— Acolo, la conducere, există fel de fel de colaborări creatoare dar muncitorii sint în pierdere, se plînsese ajutorul de maistrul.

— Așa-i, îi ținu isonul Sonia. Deși, din partea mea, n-au decît să le folosească. Noi tot trebuia să le forăm.

Dis-de-dimineață, înainte de micul dejun, mă înfundam în mestecănișul care-mi ajungea pînă la genunchi. Era acolo un loc uscat, pe care îl îndrăgisem mult și unde era bine să stai și să gîndești! În fața mea, ca niște mici farfurioare, strălucneau niște ochiuri de apă, cu undele negre.

SCRISOARE DIN MOSCOVA

Din nou despre literatura romînă

N-a trecut mult timp de cînd la Casa scriitorilor din Moscova, în prezența unei delegații de scriitori romîni (A. Mihale, E. Barbu, Dan Deșliu și Tiberiu Utan), a avut loc o seară de literatură romînă. N-a trecut mult timp de cînd în librăriile din Moscova a apărut culegerea de povestiri a lui Dumitru Radu Popescu — „Ploaia albă”, tradusă în limba rusă (50 000 exemplare) și prefăcută de D. E. Spokanskaya și iată că moscoviții au avut prilejul să participe din nou la o manifestare închinată literaturii romine. De data aceasta, la lectoratul central al Asociației unionale pentru răspîndirea cunoștințelor politice și științifice „Znanie” a fost organizată, în cadrul unui ciclu de conferințe despre literatura contemporană de peste hotare, o seară literară cu tema „Literatură romînă a zilelor noastre”. Inițiatorii acțiunii: Asociația unională „Znanie” și Biroul unional pentru propaganda literaturii beletristice de pe lingă Uniunea Scriitorilor din U.R.S.S.

În cadrul serii literare, cunoscutul specialist în problemele literaturii romine, I. A. Kojevnikov, candidat în științe filologice și colaborator al Institutului de literatură mondială „M. Gorki”, a făcut o scurtă dar interesantă trecere în revistă a ultimelor noutăți din literatură romînă. Se poate spune că I. A. Kojevnikov a făcut un fel de revistă a romanului românesc actual în cursul căreia a prezentat auditoriului „Dispariția unui om de rînd” de M. Beniuc, „Facerea lumii” de E. Barbu, „Cordovanii” de I. Lăncrăjan și „Risipitorii” de M. Preda.

Despre poezia romînească a vorbit cu mult entuziasm poetul Viktor Feodorovici Bokov care, participînd la mai multe întîlniri și discuții creatoare cu poezii romine, a rămas, după cum a subliniat, impresionat de forța maestrului Tudor Arghezi, „care la 84 de ani scrie extrem de tînăr”, de profunzimea și complexitatea lui M. Beniuc, de optimismul lui Al. Andrișoiu și de verva lui A. E. Baconsky, de minunata țară romînească căreia i-a dedicat versurile „Mamaia”, pe care le-a și recitat în încheierea cuvîntului său despre poezia romînească.

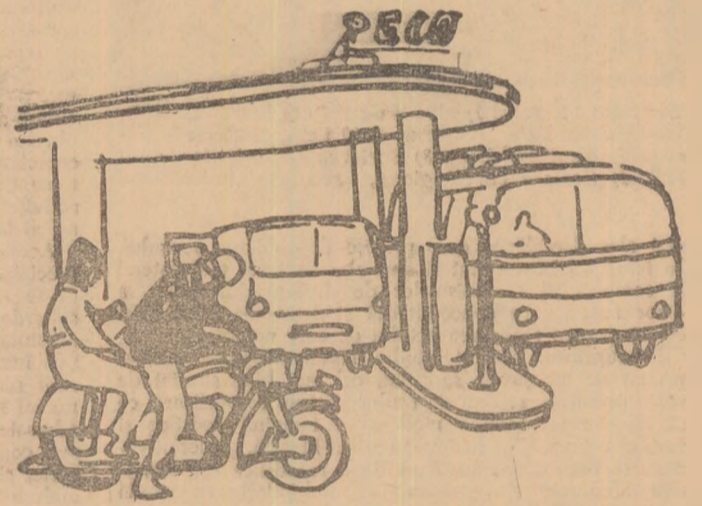
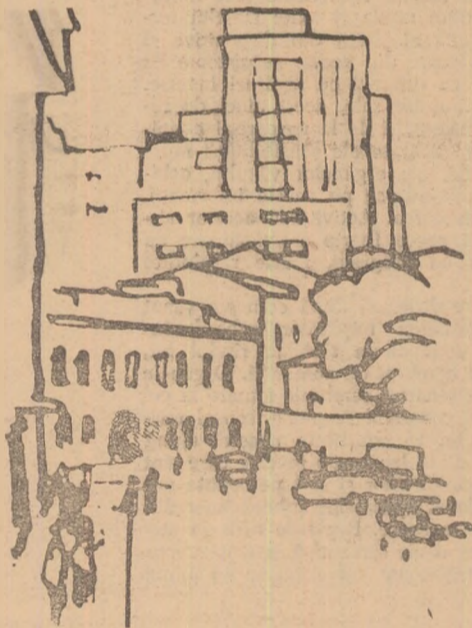
În continuare poezii Veronika Tușnova și Serghei Servinski au recitat poezii traduse de ei din limba romînă.

Seara de literatură romînă a fost mult apreciată de cadrele didactice, studenții, lucrătorii din edituri și biblioteci din Moscova care au participat la ea și care așteaptă cu mult interes noi manifestări închinată literaturii romine.

Moscova, septembrie 1964.

Teodor Manu

INSTANTANEE ROMINEȘTI.

Desene de pictorul sovietic I. Reiner

Un număr consacrat debutanților

Redacția revistei „Iunosti” a avut fericita idee de a consacra unul din numerele publicației (6/1964) tinerilor care își văd pentru prima dată publicate versurile sau paginile de proză într-o revistă centrală. Astfel, cititorii sovietici și critica de specialitate au căpătat posibilitatea de a lua contact cu o sinteză a creației literare celei mai noi, înregistrînd primele semnale ale unui nou detașament de scriitori.

O primă constatare se impune numai decît la lectura acestui număr de revistă, o constatare ce nu este, de altfel, deloc surprinzătoare, ținînd seama de faptul că debutanții din paginile revistei au adesea 17—18 ani și nu trec de 30: sursele lor de inspirație se află în realitatea sovietică nemijlocită, contemporană. Ceea ce vrea să spună că, după douăzeci de ani, avem de-aface cu primul grup de scriitori sovietici pentru care ultimul război mondial nu mai constituie tema centrală sau cel puțin un motiv principal al creației lor. Se înțelege că această

constatare nu exclude posibilitatea ca, pe viitor, unul sau altul dintre debutanții de astăzi să se întoarcă, sub o formă sau alta, la tema amintită dar constatarea rămîne oricum valabilă și evoluția destinului lui artistic sub alte constelații nu poate rămîne fără urmări în peisajul literar sovietic.

În afară de constatarea de mai sus, referindu-se mai întii la versurile poezilor debutanți, constatăm că ele acoperă o arie foarte vastă, practic nelimitată, din gama ipostazelor lirice. Lev Timofeev, de pildă, întreprinde o trecere în revistă a anotimpurilor anului, în poezia cu același titlu, plină de sentimente viguroase. Și tot el, într-o altă poezie, intitulată „Zbor de noapte”, cîntă cetatea modernă, cu stelele „Ca niște incendii submarine / plutind în nopțile orașului”.

Un alt poet, Nikolai Rubțov, cîntă cu melancolia lui proaspăt orășean satul și peisajele lui ce i-au rămas familiare din copilărie.

Nadejda Malțeva se afirmă de la primele poezii ca un talent viguros, cu reflecții profunde și într-adevăr surprinzătoare, dacă înregistrăm și vîrsta ei, de numai 19 ani. Merită să transcriem aici, fie și într-o traducere literală, un scurt poem al ei: „Oamenii trec pe lingă mine, / Bună ziua! Adio/ Unii sint buni, alții răi. / Bună ziua! Adio! / Toți ca unul imi sint apropiați, / Bună ziua! Adio! / Toți ca unul imi sint depărtați. / Bună ziua! Adio! / Cine dintre ei se va întoarce / Bună ziua...”

Proza debutanților este reprezentată de o povestire mai lungă, intitulată „Noi” și semnată de Ghenadi Bokarev. Titlul, chiar dacă fără semu de exclamare, ne conduce cu siguranță spre conținutul ei. „Noi” sint un grup de tineri de la o uzină metalurgică care își afirmă cu vigoare intrarea în lume. Sint și ei din generația pentru care uzina este deopotrivă un loc de muncă

și un focar de cultură, lăcașul unor preocupări multilaterale în planul vieții intelectuale și morale. Doi prieteni intimi, adversari pe ringul de box dar nedespărțiți dincolo de el, își alcătuiesc astfel o biografie ce va fi lipsită probabil de mari aventuri eroice și de întîmplări excepționale însă interesantă sub alte laturi și semnificativ sîfuită de contactul cu civilizația sovietică.

„Casa cu turn” de F. Gorenștein este o povestire plină de dramatism despre un copil care își pierde mama, moartă într-un spital, și este obligat să facă primii pași în viața de unul singur.

Numărul este completat de reportaje sau însemnări scrise de tineri sau despre tineri.

Merită, în sfîrșit, să semnalăm în încheiere că marea majoritate a debutanților n-au trecut pe la Institutul de literatură, ci prin uzine, colhozuri, pe la catedrele școlilor medii etc.

G. A.

ЮНОСТЬ

6

REVISTA

REVISTELOR

ESTE GRAFOLOGIA

E greu să găsești printre deprinderile motoare accesibile omului una atât de complexă ca deprinderea de a scrie. Prin structura ei, această deprindere este mai complexă chiar decât vorbirea. Într-adevăr, dacă examinăm actul scrierii fie și numai sub aspectul lui exterior vedem că el cuprinde, concomitent și unitar, un mare număr de mușchi și articulații. Mușchii limbii și ai laringelui care participă la vorbire sînt fără îndoială mai puțin numeroși iar articulația este una singură, cea intermaxilară. Mai mult decât atât, orice om normal poate să vorbească din fragedă copilărie (la 4—5 ani copiii vorbesc perfect), pe cînd ca să scrie omul trebuie să învețe, mai ales la vîrsta școlară, iar deprinderea de a scrie cursiv o capătă abia în clasele superioare, căci ea cere mulți ani de exercițiu neîntrerupt.

Dar scrisul se mai deosebește de vorbire și prin faptul că pentru a scrie trebuie să ai cu ce și pe ce să scrii. De aceea, în cursul istoriei scrisul a căpătat mereu alte aspecte. Formele de astăzi ale scrisului, mai cu seamă scrierea cursivă, sînt foarte tinere, înfinit mai tinere decât vorbirea. Acum vreo trei sute de ani încă scrisul arăta cu totul altfel. Lucru care ne privează de posibilitatea de a vorbi despre o anumită predispoziție ereditară, așa cum ea există fără îndoială pentru vorbire. Copilul învață să vorbească aproape instinctiv, în timp ce scrisul se dobîndește printr-o învățătură conștientă și nenumărate exerciții.

Acum un secol fiziologii și psihologii priveau scrisul ca un complex pur exterior, biomecanic, dacă nu socoteau chiar că există în creier, un „mecanizmul al scrierii”, un sector muscular din scoarța cerebrală care ar servi drept post de comandă pentru dirijarea scrierii. Astăzi, însă, știința privește această problemă sub alt aspect.

Un rol important în înțelegerea adevăratei corelații l-a jucat amara experiență a celor două războaie mondiale. Studiind nenumărate leziuni craniene, care atinseseră cele mai diferite zone și regiuni ale creierului, specialiștii au ajuns la concluzia că, independent de zona din creier afectată, ele provoacă dereglări în mișcările pacientului. Dereglările s-au manifestat cel mai puternic în deprinderile mai complexe, cum este și scrisul. Cu acest prilej s-a vădit limpede că „ieșind din funcțiune” fiecare din aceste zone ale creierului provoacă dereglări de mai multe feluri; foarte mult se deosebesc între ele

tate în auditoriu. Este o experiență extrem de semnificativă care dovedește cât de complicată este dirijarea, chiar a celor mai simple mișcări, prin intermediul tracțiunii elastice, atunci cînd aceasta nu se sprijină pe obișnuită și pe o experiență de viață anterioară.

Lată în ce constă experiența. Am fixat de cureaua unei persoane capătul de sus al unui baston de schi iar la capătul cu vîrf ascuțit, unde se află roțița, am prins o greutate de două kilograme și două tuburi lungi de cauciuc. Am îndreptat vîrfurile bățului drept înaintea și, după ce am dat persoanei respective să țină în mîini capetele tuburilor, am condus-o la o tablă și i-am cerut să poarte vîrfurile bățului peste conturul unei figuri desenate pe tablă: pătrat, cerc etc. folosindu-se de tuburile elastice ca de hățuri.

În această experiență bățul reprezintă osul, legătura care îl fixează de curea este articulația mobilă iar tuburile de cauciuc doi mușchi cu acțiune reciproc contrarie. Mișcările nesigure, șovăitoare ale bățului au stîrnit de fiecare dată ilaritate. Cu toate străduințele subiectului de a îndeplini întocmai indicațiile, mișcările lui aduceau mai degrabă a gesturi de bătrîn senil.

Trebuie să precizăm că această experiență atît de simplă imita doar un caz, am putea spune cel mai simplu, a unei comenzi unui singur element prin intermediul a doi mușchi. Atît oamenii cît și animalele stăpînesc bine absolut toate mișcările corpului lor, înzestrați fiind nu cu o pereche, ci cu sute de mușchi și cu tot atîtea grade de libertate a mobilității articulațiilor. Numai mîna, cel mai important organ de lucru al nostru, are circa 30 de grade de libertate de mobilitate, de la omoplați pînă la vîrfurile degetelor și aproximativ tot atîția mușchi de sine stătători. Să mai adăugăm că dirijarea lor trebuie să includă neapărat și procesul de reglare: a unor mușchi după precizia mișcării, a altora după forța, continuitatea, ritmicitatea ei etc. Principiul după care se întîmplă toate acestea ar trebui să poarte numele de principiul reglării la mai multe nivele.

Aplicat organismelor vii, acest principiu a fost de multă vreme descoperit de fiziologii sovietici. Esența lui constă în faptul că dirijarea mișcării este repartizată unui mare număr de subsisteme de comandă cărora le incumbă sarcini diferite. Aceste subsisteme sînt subordonate în mod diferit unuia și toate laolaltă formează un fel de piramidă alcătuită din dispozitive și comunicații cerebrale. Fiecare din aceste subsisteme de comandă este organizat ca un incl cu legături inverse. În raport cu cercul atribuțiilor sale, acest „incl de reflexe” primește mereu informații de la numeroșii emițători dispuși în organism: aparate ale sensibilității muscularo-articulare și tactile, ale organelor văzului, echilibrului și altora și, sprijinindu-se pe aceste informații, corectează și reglează mișcarea. Activitatea acestor sisteme de reglare este de aceea foarte asemănătoare cu activitatea dispozitivelor cu program, foarte răspîndite astăzi în automatizări.

Aceste subsisteme, care dirijează după cum am văzut precizia, forța și coordonarea mișcărilor, subordonându-se în același timp unul altuia sînt, la rîndul lor, subordonate unui sistem cerebral de comandă. Organele acestuia sînt aparate ale scoarței cerebrale situate la cel mai înalt nivel. Sistemul comandă scopul și sensul mișcării sau acțiunii săvîrșite. În conștiința noastră ajung numai semnalele venite de la legăturile inverse care sînt adesea trimise de el aparatelor subordonate din creier și din organele de mișcare. Reglările care au mai mult însemnătate tehnică decât semantică și sînt executate de către inelele dirigitoare subordonate nu ajung

Sistemul conducător, însă, nefiind adaptat pentru aceste restructurări, execută la început mișcarea „la nimerală”, în măsura în care-i permit resursele sale tehnice.

Cine face „finisarea tehnică”

Să aruncăm o privire de ansamblu asupra felului cum decurge succesiv însușirea și automatizarea scrisului la copil și cum transmite el puțin cîte puțin sistemelor inferioare ale creierului său sarcina „finisării tehnice” a

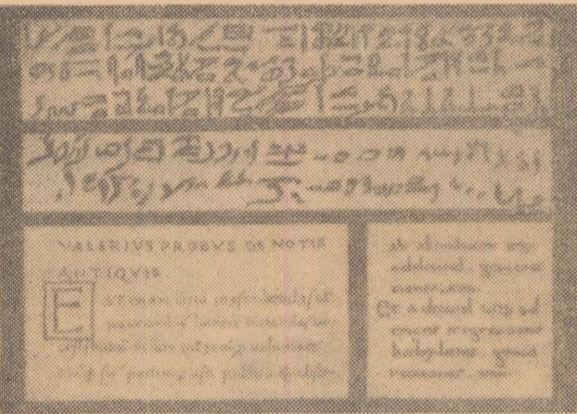
litere de mîna, leș lui stăruitoare de creionul de hîrtie, mari, de dimensiuni și precizie copilul cisă decît aceea p

Trecerea la scris din partea copilului un nou act de „sat”, adică pe lin planul hîrtiei să-i siune perpendiculară lăcitare a atenției; iar apăsările exage astăzi există tendin începătorilor să se care „problema a aceasta înălțură o

Treptat, scrisul mai sigur; scrisul etapa următoare, c intră în funcțiune același timp mai v

În rîndurile scris însușit în întregim locul lui, în afara iveală cînd compau adult. Literele sînt mai multe ori nu mult uitării cochet „legat”. Desenul l

Tot în exemplul un alt fenomen, „baterile în loc” m burările atenției și lor fie sub forma tării unei silabe sa

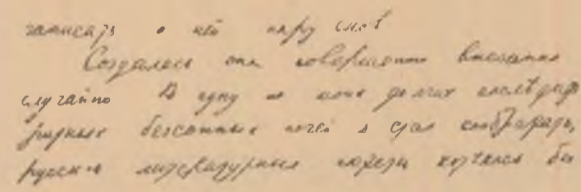
Evoluția scrisului 1) Model de scriere hieratică egipteană datînd de prin anul 1000 î.e.n. 2) Scriere demotică, anul 487 î.e.n. 3) Scrierea umanistilor, anul 1457 4) Scriere carolingiană, secolul al VIII-lea.

mai ales dereglările care privesc deprinderea scrisului. În felul acesta a putut fi studiat caracterul multilateral și complex al mecanismelor de dirijare din creier, a căror funcționare concomitentă și armonioasă este necesară pentru realizarea actului de care ne ocupăm.

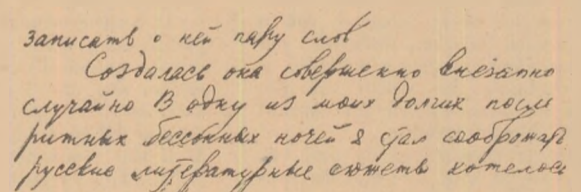
În cuprinsul acestui studiu lăsăm deoparte stadiul primar de însușire a scrisului, cel mai bine studiat de către psihologi, stadiul de traducere (sau recodificare, ca să folosim termenul modern) a imaginii acustice și vocale a cuvîntului în imaginea lui literală, descriptivă. Această deprindere auxiliară de a recodifica așa numitele „foneme” și „grafeme” se dobîndește cu trudă chiar și în limbă, cum este rusa, în care găsim corespondențe relativ apropiate între structura sonoră și cea literală a cuvintelor (se scrie aproape așa cum se aude). În acest caz de mare ajutor ne este pronunțarea fiecărui cuvînt cu glas tare. Observațiile făcute în școli au arătat că atunci cînd elevilor li se cere să scrie după dictare ținînd gura larg deschisă sau mușcîndu-și limba în timpul scrisului, cei din clasele mici fac de șapte ori mai multe greșeli decât în cazul dictărilor obișnuite.

Dar să considerăm acest prim stadiu parcurs și să ne îndreptăm observațiile asupra modului cum se organizează succesiv procesul de dirijare a laturii motoare (așa numita dinamică psihică) a scrisului. El ne va arăta că sistemele de dirijare a deprinderii scrisului sînt mult mai complexe decît ni le prezenta materialul obținut în urma studierii leziunilor cerebrale. În același timp el ne va oferi un model excepțional de sistem multietajat de reglare, ingenios organizat, un reprezentant al sistemelor pe care tocmai le aprofundează astăzi teoria dirijării automate.

Mecanismele motoare ale corpului nostru, îndeosebi aparatul motor al mîinii sînt foarte mobile dar în același timp greu de dirijat. Chiar în mișcările cele mai simple, cum ar fi îndoirea și dezdoirea genunchiului sau a cotului este nevoie de o participare concomitentă a doi mușchi cu acțiune contrară.

Insemnare făcută în 1920.

Același text, copiat de aceeași persoană, după 44 de ani.

pînă la conștiința noastră; cum s-ar spune, ele sînt executate automat.

Ne putem închipui acum ce muncă uriașă și uncori îndelungată este necesară pentru a pune la punct cum se cuvine activitatea acestei „orchestre”, mai ales cînd e vorba de o deprindere complexă!

Elaborarea fiecărei deprinderi noi este întotdeauna realizată mai întîi de sistemul ei conducător, semantic. „Finisarea” mișcării: înfrînarea tremurărilor datorite necoordonării mușchilor, exactitatea deplasării, continuitatea, ritmicitatea și multe altele, vin mai tîrziu, treptat.

acestei deprinderi. Nu am luat exemplele date aici din caiete de școală, în care copilul își controlează în mod inevitabil scrisul, supunîndu-se învățătorului și temîndu-se de el. Mult mai semnificativ este scrisul în care copilul este stăpîn pe sine însuși, nefiind legat de nici un fel de constrîngere.

În fața sistemului cerebral conducător al copilului apare imaginea literelor, la început, firește, întotdeauna într-o încoliceală sau o pată. Interesant este că uneori în loc de litere corecte apar pe hîrtie imaginile lor răsturnate (întocmai ca într-o oglindă) iar altele se petrec un fel de transformare anarhică a acestor imagini, astfel încît scapă teferențe numai semnele literale simetrice, cum ar fi A sau T. (Trebuie să precizăm că acest fenomen nu are nimic comun cu scrisul cu mîna stingă, originea sa fiind cu totul alta).

Limitîndu-se deocamdată numai la mijloacele sistemului său conducător și învingînd tremurăturile de la început a creionului, copilul încearcă apoi să scrie și cu

acestui fenomen pe cazul unor leziuni emisferei stîngi a c firmă, însă, organiza a scrisului, despre c

Ajungem acum la literele colțuroase la curgătoare și legate.

Trebuie să spuner de mișcare din istori și unul din cele mai lafia ritmică după u tățile sale apropiate. șește sau alegă om aceste oscilații în li se îmbină cu depl drepte, din oscilație O asemenea curbă din punctele unei asemănătoare obține

O experiență care provoacă ilaritate

Am avut de multe ori prilejul să prezint ascultătorilor mei o experiență care de fiecare dată a provocat ilarități

ȘTIINȚĂ?

e amuzantă tendința
preț fără a desprinde
ște numai la literele
u mișcările mărunte
coordonare mai pre-

penița școlară, cere
incă unei greutate și
ebuie să scrie „apă-
conduc mișcarea în
care produc o pre-
asta este o nouă so-
lor devin neregulate
rebuie să remarc că
e altfel, de a permite
t cu stiloul, pentru
xistă. Bineînțeles că

ne tot mai mărunț și
mai lesnicios. Incepe
mai pentru fiziologi:
mai profunde și în
de dirijare.

10—12 ani, care și-a
risului, totul este la
cteristici care jese la
ului cu acela al unui
bite ca tip și de cele
ele (a fost dată de
a imitației scrisului

mai poate observa și
ie, adică un fel de
ația depinde de tul-
esea în scrisul copii-
fie sub forma repe-
M-am oprit asupra

țin creionul sau tocul oscilează ritmic, strângându-se și
desfăcându-se iar musculatura antebrațului deplasează
în mod uniform încheietura mîinii și palma de la stînga
la dreapta.

Și iată că despre scrisul cursiv se poate spune literal-
mente același lucru ca și despre oscilațiile modulate ale
frecvenței purtătoare în emisiunile radiofonice. În cazul
nostru, această „frecvență portantă“ este mișcarea ci-
cloidă a încheieturii și a degetelor iar sistemul cerebral
conducător al celui ce scrie modulează acest fond osci-
lant, dîndu-i sens și transformînd buclele într-un cod
rațional de litere și cuvinte.

Nivelul conducător al creierului reușește să ajungă
la acest subsistem, aflat în profunzimea creierului și
care dirijează fondul oscilator ritmic al mișcării abia în
ultimă instanță. Și numai atunci cînd acest subsistem
este antrenat în acțiunea de scriere putem spune că
complexa piramidă multietajată de comandă a fost de-
finitivată și consolidată într-o asemenea măsură încît
pe viitor trăsăturile individuale ale scrisului se vor men-
ține pe viață.

Trebuie să spunem de asemeni cîteva cuvinte și des-
pre această importantă caracteristică a scrisului care
este scrisul individual. Voi spune de la început că dacă
în structura neurologică a scrisului există acum multe
lucruri limpezi pentru noi, așa cum m-am și străduit să
arăt în cele scrise mai înainte, în schimb în problema
naturii scrisului individual și a mecanismelor sale rîm-
nîm încă multe semne de întrebare. Și poate că tocmai
această problemă este și cea mai interesantă.

Privirea noastră a reușit de mult să remarc în multe
tipuri de mișcări omenești unele particularități indivi-
duale stabile care constituie caracterul sau maniera
proprie acestor mișcări.

În primul rînd, deși nici o mișcare nu este absolut
identică cu cea precedentă sau cu cea următoare, oricît
de trainic ar fi formată deprinderea, totuși aspectul ge-

mințea semnatarului acestor rînduri, autorul unei însem-
nări, făcute în 1920, a avut anabilitatea de a rescrie
textul, în 1964, adică după 44 de ani. Comparînd aceste
două texte, se poate spune că scrisul individual este
inseparabil de om în aceeași măsură cu amprente
digitale.

Chiar și în cazul unei prefaceri intenționate, scrisul
individual își menține anumite trăsături, indestructibile,
de asemănare cu el însuși.

E foarte probabil că tocmai această constantă trainică
a scrisului individual, în ciuda infinitei varietăți a în-
fățișării sale la oameni diferiți, a dus la ideea că el
poate oglindi detaliat și clar caracterul și personalitatea
omului. Putem, însă, socoti drept serioase încercările de
tot felul (grefate de obicei pe fondul unei reclame os-
tentative) care proclamă grafologia ca știință exactă?

Revistele și ziarele burgheze abundă și acum în anun-
țuri cu apeluri ademenitoare: trimiteți, stimați cititori,
o „mostră“ a scrisului domniei voastre, însoțită de două
timbre poștale (sau nu) și veți primi din partea noastră
o descriere exactă a caracterului dv. și un horoscop
aproape complet, cu precizarea viitorului pe mulți ani
înainte.

Dar chiar dacă facem abstracție de aceste „precizări“
ale unor pungăși, în forma sa actuală grafologia nu
poate fi numită o disciplină științifică.

Grafologii declară că au descoperit corelațiile dintre
scrisul omului și particularitățile sale psihice indivi-
duale, caracterul său. Dar nu-i admisibil să considerăm
demne de încredere și științific fundamentate afirma-
țiile că scrierea aplecată spre stînga arată încăpăținare
iar cea aplecată mult spre dreapta sensibilitate, că li-
terele rotunjite sînt un semn de bunătate, că literele
contopite denotă o fire visătoare ori că cele despărțite
denotă o fire chibzuită etc. etc. Nu există nici un temei
pentru a le da crezare. Problema este mai subtilă și
mai complicată.

Literatura grafologică afirmă: „Dacă la unele litere,
cum ar fi a, m, n, r, t, ultima codiță coboară sub mar-
ginea de jos a rîndului lucrul indică o minte clară și
deschisă, capacitate de gîndire și priceperca de a-și
urmări scopul cu perseverență“. Și tot grafologii pretind
că dacă în majuscula „M“ ambele bastonașe sînt egale
în înălțime iar cîrligul de jos al primului bastonaș este
foarte mic, lucrul arată „o fire nobilă, rece, egală, lipsă
de sfială, capacitate de legiferare“, ceea ce miroase de
la o poștă a șarlatanie.

Și acum iată cum se oglindește exteriorul în scrisul
individual, după părerea unor grafologi:

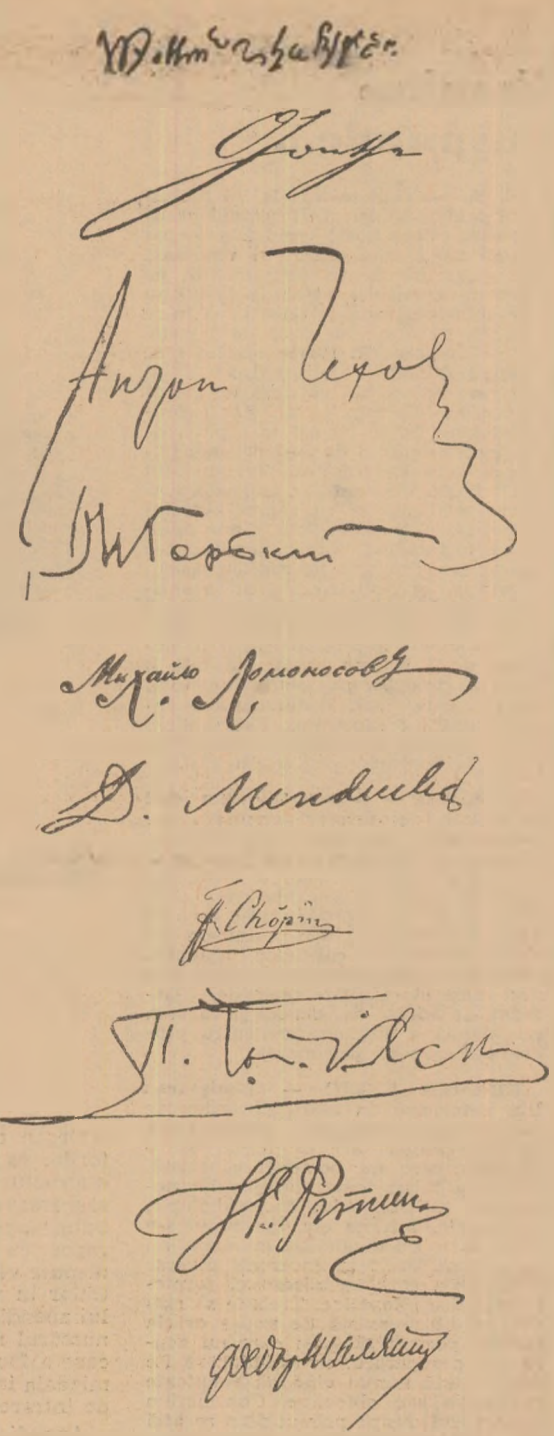
Blonzii:
„Rînduri drepte, litere mărunte, la capătul rîndului
se îngustează, scris lizibil dar alungit!“

Brunetii:
„Rîndurile merg în sus; în plus, literele sînt trasate
cu grijă, cu dorința de a le face frumoase, ceea ce se
vădește în special în cîrligele majusculilor. Literele sînt
semețe, înalte.“

Oamenii de statură mijlocie:
„La capătul rîndului ultimele trei litere o iau în jos;
la începutul rîndului literele sînt strînse, egale iar la
sfîrșit se răresc și coboară.“

Oamenii corpolenți:
„Cei mai mulți apasă pe a doua parte a literelor și
nu pe prima: literele sînt mărunte, ilizibile și neter-
minate.“

Cum trebuie deci să apreciem grafologia?

Zece autografe celebre. De sus în jos: William Shakespeare, Goethe, Anton Cehov, M. Gorki, Mihail Lomonosov, D. Mendeleev, F. Chopin, P. Ceaikovski, I. Repin, și F. Șallapin.

Grafologie și liziognomie

Să luăm un bun exemplu analog dintr-un domeniu asemănător. Oricine va admite că înfățișarea unui om, trăsăturile feței, privirea și mimica sa spun ceva și despre personalitatea unui ins. Nu întîmplător s-a înrădăcinat în tradiția populară o veche zicală: „Ochii sînt oglinda sufletului“. Așa este, și totuși fiziognomia n-a

manifestă adesea în
oc precis din scoarța
opilul normal el con-
din mai multe centre,
nai înainte.
transformă, în sfîrșit,
ni în scrierea cursivă,

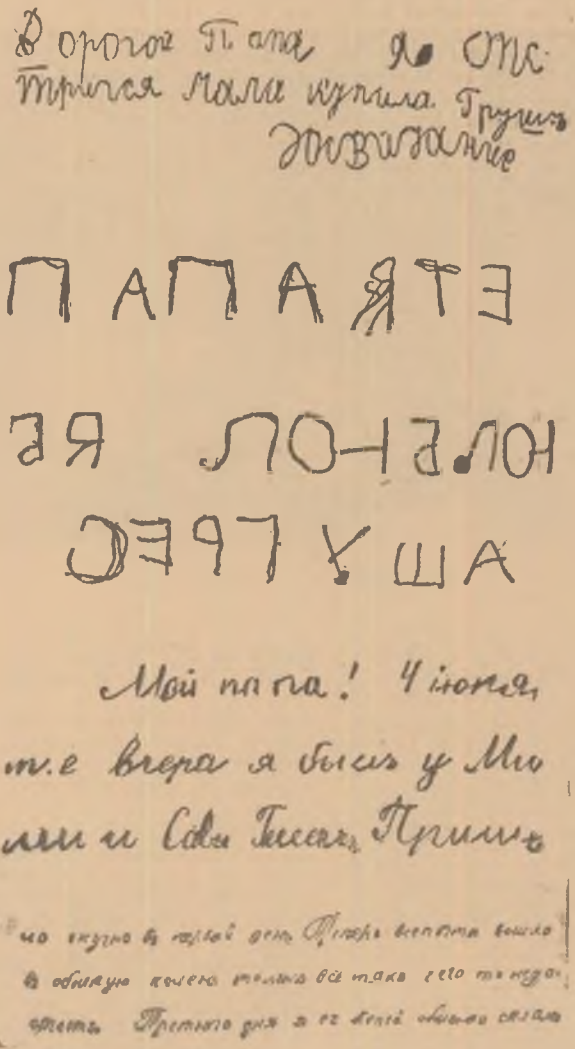
cele mai vechi tipuri
re este în același timp
gnul animal este osci-
după una din varie-
aripi pasărea, așa pă-
pină cîinele etc. Dacă
e o curbă sau o elipsă
tă de-a lungul unei
urbă, numită cicloidă.
ldă, în spațiu oricare
stogolește. O cicloidă
și dacă degetele care

neral sau fizionomia acestor mișcări rămîn atît de stabile
încît la recunoaștem de la prima vedere. La ghișeul ca-
selor de economii semnătura depunătorului este onorată
fără șovăială, deși cu siguranță că nu este identică (în
termeni matematici nu e congruentă) nici cu specimenul
aflat la casă, nici cu oricare din repetările acestuia. Ace-
lași lucru este valabil și pentru timbrul vocii, accentul
pronunțării, umblet după care sîntem în stare să recu-
noaștem pe cineva chiar și după mulți ani.

În al doilea rînd este surprinzătoare, deși încă puțin
înțeleasă, o altă particularitate a scrisului individual (ne
concentrăm din nou asupra lui): rămîne neschimbat și
caracteristic, fie că scriem mărunț sau mare, din față
sau dintr-o parte, cu tocul pe hîrtie sau cu creta pe
tablă etc., deși este absolut evident că în aceste cazuri
punem în acțiune cei mai diferiți mușchi și complexele
lor. Tipul și înfățișarea literelor își croiesc parcă drum
de la postul de comandă din creier prin oricare din
organele executive ale corpului nostru. Mai mult decît
atît: trăsăturile caracteristice, ca să spunem așa, esen-
țiale ale scrisului individual se mențin chiar și atunci
cînd încercăm să scriem cu încheietura mîinii, cu cotul,
cu gura, cu vîrfu piciorului etc. Numai că mecanismul
profund al oscilațiilor ritmice cicloide nu este capabil
de această readaptare și de aceea scrierea cu aceste
organe neobișnuite își pierde caracterul cursiv.

Mai surprinzător este poate și faptul că invalizi cu
proteze ale ambelor mîini, nevoiți să-și cultive deosebit
de stăruitor această capacitate de readaptare sînt mo-
dele și mai clare de menținere a scrisului individual.

A treia particularitate a scrisului individual, nu mai
puțin enigmatică, constă în „persistența“ sa. La rugă-

Patru modele de scriere: două de copil, două de adolescent.

devenit pînă acum o știință și, la drept vorbind, nu are
la activul ei nici o concluzie ferm stabilită. N-a fost
descoperită, pînă în momentul de față, nici o metodă
științifică și n-a fost găsită o cheie cu care să se poată
deschide „caseta“ care ascunde informațiile despre le-
gătura dintre înfățișarea omului și trăsăturile personali-
tății sale. De aceea trebuie să avem o atitudine cit se
poate de circumspectă față de „metodele“ de desco-
perire a caracterului cu care operează, de pildă, chiro-
manția. De altfel, nu rezultă de nicăieri că ar trebui să
existe vreo legătură semantică între fondul interior al
unui om și încrețiturile palmei sale. În schimb e ușor
de descoperit legătura dintre aceste „metode“ și mer-
cantilismul șarlatanesc.

Acolo unde știința nu este încă în stare să ajungă la
concluzii precise și verificate începe să-și croiască drum
impaciența clientului, susținută de servilismul întreprin-
zător al celor interesați. Dorința este luată drept reali-
tate, concluziile fundamentate sînt înlocuite de ipoteze
superficiale și pripite, uneori întortochiate, altele de o
uluitoare naivitate. Credulitatea masei e folosită pentru
a i se băga pe gît o marfă proastă. La fel se petrec
lucrurile și cu grafologia contemporană, care trebuie
considerată drept o pseudoștiință.

Nu e nevoie să argumentăm inconsistența pretențiilor
grafologiei de a determina după scris destinul și viito-
rul omului. Avem aici de-a face cu o înșelătorie inten-
ționată, susținută de interese comerciale, care bate la
ochi. În această privință „ghicitorii“ grafologi nu rîm-
n de fel în urma oricărui ghicitor în cafea.

Dar este totuși intemeiat să considerăm grafologia
ca total lipsită de perspective? Putem oare spera să
obținem din partea ei date reale și fundamentate știin-
țific în legătură, de pildă, cu determinarea tempera-
mentului omului, a trăsăturilor sale fundamentale, poate
chiar a înclinațiilor și gusturilor sale? Neputința de azi
a grafologiei se va menține oare și în viitor? Dacă tra-
tarea bolilor nervoase de către mesmeriști, cu ajutorul
„bazinului magnetic“, s-a dovedit a fi o șarlatanie nu
înseamnă, desigur, că aceste boli sînt în general incur-
abile. Mai mult, unele din ele sînt vindecate chiar total,
acum cînd medicina s-a ridicat la nivelul necesar. Nu
încape îndoială că organismul viu este un tot unitar și
că trăsăturile individuale ale personalității omului nu
pot să nu se imprime în trăsăturile feței sale, în scrisul
său, în umblet, în timbrul și intonațiile vocii sale etc.
Dar aceste trăsături sînt însemnate într-un cod pe care
știința de astăzi nu poate încă să-l citească și să-l descif-
freze. Este, însă, mai mult decît probabil că într-un
viitor apropiat lucrul va deveni posibil, încît atunci
se va putea vorbi despre o grafologie și fiziognomie
științifică. Este foarte posibil ca evoluția unei asemenea
abordări realment științifice a problemei să fie stimu-
lată de biocibernetică, acest vîlstar tînăr dar atît de
promișător al vremii noastre.

Prof. N. Bernstein

Esculap răspunde...

N. M. — Timișoara : 1) Vă mulțumim pentru aprecieri. În astmul bronșic, care este o boală cronică nu se pot obține decât ameliorări și vindecări ale atacurilor acute. Tratamentul cu hormoni corticoizi trebuie făcut nu numai în perioada crizelor ci și între crize, sub formă de doze de întreținere. Un preparat foarte eficient este „Superprednol” (delta-hidro-cortison) din care se va lua ca doză de întreținere 0,5—0,2 mg. pe zi. Acest preparat este de 25 de ori mai puternic decât cortisonul și de 6—7 ori mai puternic decât Prednisonul. Tratamentul va fi făcut, bine înțeles, sub supraveghere medicală și cu regim hipoclorurat (sare puțină). 2) Gerovitalul poate fi încercat pentru capacitatea lui de echilibrare a proceselor neurovegetative și pentru acțiunea sa anti-histaminică, antialergică, spasmolitică și bronhodilatatoare, în cazul dv. Pentru tratament se administrează în general de 3 ori pe săptămână câte o fiolă, în injecții, intramuscular, total 12 injecții pe lună. Tratamentul se repetă după 6-8 săptămâni. Este indicat să se asocieze tratamentul prin drajeuri, la recomandarea medicului.

N. MIHAI — București : Am citit cu atenție și interes scrisoarea dv. Curiozitatea dv. pentru fenomenele sugestiei și hipnozei este justificată dar propunerea pe care o faceți nu poate fi luată în considerare. Atât hipnoza cât și sugestia sînt metode medicale, care nu pot fi practicate decât de persoane calificate (medici, psihologi, experimenterii), altfel puțin duc la rezultate nedorite. Trimiteți-ne adresa dv. exactă și vă vom recomanda o bibliografie pentru problemele care vă pasionează.

KRÄMER ENRIC — Timișoara : Din nefericire, în afara durerilor de cap cu cauză cunoscută, „boala celor șase specialiști” are de multe ori o etiologie care nu poate fi precizată. Dacă ați făcut toate consulturile necesare (O.R.L., ochi, endocrinologie, neurologie, interne etc.) și nu vi s-a putut pune un diagnostic etiologic, nu vă rămîne decât să încercați diverse tratamente care se adresează formelor așa zise idiopatice. Trebuie să știți că spondiloză există de multe ori la oameni perfect sănătoși care nu acuză nici o suferință, ea trebuind să fie deci tratată numai cînd dă simptome subiective sau obiective. Considerăm că în cazul dv. pe primul plan se află fenomenele „subiective”, astfel încît trebuie să vă adresați în primul rînd echilibrării sistemului nervos. Este greu să vă indicăm un tratament judicios prin corespondență. Vă sfătuim să vă adresați unui medic în care aveți încredere și mai ales să nu schimbați mereu medicii!

S. MARIAN — București : 1) Răspunsul pe care ni-l semnalati vă era adresat dv. 2) În dozele și în forma de hipertensiune pe care o aveți, testosteronul nu este contraindicat. De altfel acțiunea hipertensivă a preparatului este atât de slabă încît în indexul de „Produse farmaceutice” pe 1964, editat de Ministerul Sănătății, hipertensiunea arterială nu mai figurează la capitolul „contraindicații”. Puteți deci folosi testosteronul fără nici o teamă. 3) Specialitatea care vă interesează este endocrinologia.

MIU B. — Craiova : 1) Tensiunea arterială pe care o aveți dv. este ușor scăzută, dar ea nu necesită nici un tratament special, dacă nu este însoțită de tulburări clinice importante. 2) Fenomenele de „picioare reci” pot fi puse în legătură și cu hipotensiunea arterială, pe care o aveți, fiind în orice caz vorba de o insuficiență circulatorie, care la vîrsta dv. e aproape normală. Vă recomandăm vitamina PP în doze progresive, începînd cu 1/2 tabletă pe zi luată în timpul mesei și crescînd zilnic cu 1/2 tabletă pînă ajungeți la 2—3 tablete pe zi. Vă avertizăm că la începutul tratamentului pot apărea unele fenomene secundare: înroșirea bruscă a feței și a corpului cu senzația de căldură, erupții urticariforme, greață, care dispar la două-trei ore după administrare. De asemenea trebuie să țineți seama că preparatul e contraindicat dacă suferiți de ateroscleroză cerebrală. 3) Fenomenele vezicale sînt inerente vîrstei. Faceți un examen al prostatei la specialist.

O. N. — Moldova Nouă : Frigiditatea necesită o terapie complexă în care de foarte mare importanță este investigarea factorilor psihici și tratarea lor în consecință (psihoterapie). Apoi este necesară căutarea factorilor generatori (leziuni sau malformații genitale, tulburări endocrine etc.). La hormoni sexuali se va recurge numai în al treilea rînd. Sînt indicate următoarele scheme: a) Ginosedol B 1—5 mg în zilele a 5-a a 8-a, a 11-a și a 14-a de la terminarea ciclului menstrual, b) Testosteron 25 mg la 7 zile în primele două săptămîni ale ciclului. Ca tratamente adjuvante se recomandă: exerciții fizice, hidroterapie (băi de acid carbonic Vatra Dornei, băi de șezut), diatermie, masaj ginecologic, medicație afrodisiacă, preparate cu Kola, nucă vomică, stricnina, fosfor, iohimbina, vitamina E. O formulă bună este Rp. T-ra de Kola 15 g + T-ra de nucă vomică 10 g D.S. int. 15—20 picături x 3 pe zi. La masa de seară se recomandă două granule de clorhidrat de iohimbina a 5 mg.

Marea afecțiune medico-chirurgicală a abdomenului

APENDICITA

Apendicita, „marea afecțiune medico-chirurgicală” a abdomenului, ocupă unul din primele locuri în statistica operațiilor ce se fac în prezent în întreaga lume.

Organ considerat de majoritatea cercetătorilor ca o „anexă inutilă”, apendicele are o structură anatomică ce explică prin ea însăși frecvența inflamației: deschizătura „tubului” apendicular este mică (4—6 mm) în raport cu lungimea sa, culele mucoase sînt dispuse vertical, astupînd aproape lumenul. Chiar în mod normal evacuarea conținutului apendicular este dificilă. Pe de altă parte numărul mare de foliculi limfatici — lucru care a făcut ca apendicele să fie numit „amigdală intestinului” — reprezintă o „poartă de intrare” ușoară pentru infecții.

Apendicita — inflamația apendicelui — se poate prezenta sub două forme deosebite: acută și cronică.

Apendicita acută este mai mult o boală a tinereții, fiind mai frecventă la copii (între 3 și 15 ani) și la adulți pînă la 30 de ani.

Se pare că există o predispoziție familială pentru apendicită, explicată prin existența unei conformații asemănătoare a apendicelui la mai mulți membri ai unei familii. Nu e mai puțin adevărat că la această „predispoziție” contribuie și circumstanțele vieții comune, în special obiceiurile alimentare. Alimentația are un rol important în producerea apendicitei: o hrană bogată în sosuri, grăsimi prajite, rîntășuri, cărnuri (în genere abuzurile alimentare) favorizează apariția acestei boli. În schimb regimul vegetarian,

o alimentație cumpătată, predispune mai rar la apendicită.

Alți factori care influențează apariția apendicitei sînt: afecțiunile stomacului și intestinului (gastrita, colita, dizenteria), infecțiile generale (gripa, febrele eruptive), viermii intestinali (tricocefali, ascarizi, oxiuri), corpii străini înghițiți (sîmburi de fructe, păr etc.) traumatismele abdominale ș.a.

Cum se recunoaște o apendicită acută? Există o „triadă simptomatică” a cărei prezență este aproape constantă în apendicita acută: 1) durerea în partea dreaptă și inferioară a abdomenului, 2) apărarea musculară — pipăind abdomenul unui bolnav cu apendicită acută se constată că musculatura abdominală e contractată și cea mai ușoară apăsare declanșează dureri vii, 3) vărsătura însoțită sau nu de grețuri.

Pe lângă aceste semne se mai întîlnesc: creșterea temperaturii, accelerarea pulsului, creșterea numărului de globule albe ale sîngelui (leucocitoză) care pot ajunge la 10—15.000.

După cum au susținut încă vechii clinicieni, nu există un tratament medical în apendicita acută. Singurul tratament este intervenția chirurgicală. Pînă la operație, în cazurile nesigure sau în cazurile în care din diferite motive nu se poate interveni imediat, se recomandă: antibiotice, repaus ab-

solut la pat, dietă hidrică. Antibioticele pot ameliora simptomele dar ele nu pot înlocui operația de scoatere a apendicelui bolnav. Calmanele de orice fel nu vor fi întrebuintate fără avizul medicului.

Apendicita cronică are o evoluție mai lungă, perioadele dureroase alternînd cu perioadele de „bine”. Rareori se produc crize dureroase grave, ca în apendicita acută. Mai frecvent, bolnavii au semne discrete ca: oboseală, lipsă de poftă de mîncare, dureri vagi abdominale, constipație sau diaree, dureri de cap, insomnii. De multe ori bolnavul se tratează pentru alte afecțiuni și numai un examen medical atent și complet (cu radioscopie gastrointestinală, leucogramă etc.) pune în evidență apendicita cronică.

Apendicita cronică o dată diagnosticată trebuie operată, de regulă, cit se poate de repede. În caz de crize este necesar repausul sever la pat, post sau alimentație lichidă. Pe abdomen se așează o pungă cu gheață. Nu se dau purgative, nici preparate calmante (opiu etc.) pentru că pot masca o evoluție gravă.

Operația în apendicita cronică nu necesită asocierea tratamentului cu antibiotice. Odată operat bolnavul se vindecă rapid, puținându-și relua activitatea în medie după 14 zile de la intervenție.

Dr. Iuri Soțronov

Nu e dulce, dar e bun!

SFATURI PRACTICE

SUCUL cărnii are importante proprietăți nutritive. Pentru ca acest suc să nu se piardă, carnea nu va fi spălată cu apă. Dacă are pete de sînge încheagat sau impurități, acestea se vor șterge cu o cârpă udă.

CASTRAVEȚII au calitatea de a hidrata celulele și a catifelela pielea. Din zeama de castraveți se poate obține o loțiune tonică ușor astrin-gentă, foarte utilă pentru înviorarea tenului uscat.

FLORILE de mușețel, ale căror însușiri în medicină sînt cunoscute, se vor recolta întotdeauna pe timp uscat și răcoros, din luna mai (începutul înfloririi) pînă la sfîrșitul

lunii august. Uscarea se face la umbră, în camere bine aerisite sau în pod, în straturi subțiri care se vor vîntura din cînd în cînd.

CÎNTARUL este un indicator prețios al sănătății copilului. De aceea este bine ca în primul an de viață copilul să fie cîntărit cel puțin o dată pe lună, notîndu-se greutatea.

ULEIUL de parafină comestibil se poate folosi la prăjitul cartofilor sau la prăjituri. El „nu îngreșă”, eliminîndu-se complet din organism și este bine suportat de bolnavii de ficat cărora le sînt interzise grăsimile.

Sînt dăunătoare fardurile?

Iată o întrebare care, sînt convinsă, prezintă un interes deosebit pentru cititoare intrucît fardurile sînt utilizate de majoritatea femeilor.

Mă grăbesc deci să răspund dintru început că prin ele însele fardurile nu sînt cu nimic mai dăunătoare decît cremele. Esențialul este ca fardurile să conțină cît mai bine epidermei și să fie corect aplicate, ceea ce este o artă pe care, din păcate, n-o posedă toate femeile care se fardază. Ce trebuie să se înțeleagă prin farduri adecvate epidermei? Să nu se utilizeze decît acele farduri a căror compoziție nu dăunează naturii tenului. Cu alte cuvinte, să se folosească farduri grase pentru epiderme uscate și, dimpotrivă, farduri uscate pentru epiderme grase. Fardurile grase sînt creme în care substanța colorantă (carminul, cozina, ocrul, Terra de Sienna naturală și Terra de Sienna arsă, galbenul de cadmiu etc) este încorporată într-o bază grasă. Fardurile uscate sînt de fapt niște pudre mai intens colorate decît pudrele obișnuite, la care s-a adăugat și parfumul preferat.

În general trebuie să se țină seama că fardurile acționează în mai mică măsură ca protectori ai epidermei, adevăratul lor rol fiind de a da culoare pielii; prin urmare nu se poate spune că sînt substanțe cosmetice indispensabile. Evitați îndeosebi parfumurile prea iritante, care pot cauza cuperoza obrazilor sau chiar adevărate echimoze (vinătăi) precum și fardurile care conțin săruri de mercur.

Excesele de „infrumusețare” ale persoanelor pe care le vezi la fiecare sferă de oră cu puful de pudră în mină duc la o ridare pretimpurie a pielii și, ca urmare, la o nedorită îmbătrînire facială. Este bine să se știe, apoi, că înaintea utilizării fardului trebuie aplicat un corp gras, o cremă de zi, de exemplu, pe toată fața, după care se vor farda pomeții obrazilor. Și mai bine e să se aplice un fond de ten, care de fapt e o cremă colorată în care a fost încorporat fardul și care va da feței o culoare uniformă. Se acoperă apoi obrații cu o pudră, care se uniformizează cu ajutorul unei periufe sau al unui puf.

Cu aceste precauții, fardurile nu numai că nu vor fi dăunătoare dar vor contribui în chipul cel mai avantajos la o expresie atrăgătoare a feței, la alungirea ochilor, la conturarea buzelor etc. potrivit dorințelor sau indicațiilor date de cosmeticianul machior.

Dr. Tania Markova
Medic specialist cosmetician

FILMUL

GIUSEPPE DE SANTIS

Regizorul Giuseppe de Santis a turnat în Uniunea Sovietică filmul „Italienii, popor viteaz” (cu Tatiana Samoilova și Rafaelle Pisu în rolurile principale), care a început să ruleze zilele acestea pe ecranele italiene. De Santis, autor al unor filme ca „Vinătoare tragică”, „Orez amar”, „Roma, orele 11”, nu mai are nevoie să fie prezentat. În timpul lucrului la filmul „Italienii, popor viteaz”, prima coproducție italo-sovietică, cu participare americană, regizorul a ținut un jurnal în care a notat momente, scene văzute, impresii vii și imediate, aprecieri, întâlniri. Astfel s-a născut o imagine inedită a Uniunii Sovietice: locuri, dar mai ales oameni — bărbați și femei, chipuri, raporturi umane, sentimente. Însemnările lui De Santis respiră o mare simpatie pentru aceste locuri și acești oameni atât de asemănători, în ultimă instanță, cu ceilalți, mai familiari regizorului: oamenii simpli italieni care, tiriți într-un război nedrept acum aproape un sfert de veac au fost trimiși să moară pe pământ străin.

Moscova, 2 ianuarie 1963

O mare de zăpadă

„Italienii, popor viteaz” este al zecelea film al meu. Numărul 10 este atât de rotund, de închis, încât am fost tentat să mă opresc o clipă spre a face bilanțul unei cariere. O carieră începută la 11 februarie 1946 (chiar în ziua aceea împlinesc 30 de ani), în sumbra pădure de pini a Raveniei, cu „Vinătoare tragică”, continuată în '47-'48, printre cele două mii de muncitoare de pe mizerile plantații de orez din Vercelese cu „Orez amar”, în '52 printre dactilografele speriate din „Roma, orele 11”, în '57-'58 printre cețurile din Zagreb și coastele înșorite ale dulcii Dalmației, cu „Strada lungă de un an” și completată acum, aici, în Uniunea Sovietică, în stepele copleșite de ger și tăcere, în pădurile de mesteceni care au culoarea cenușiu-albicioasă a piniilor pe care o cocea mama în Ciociaria, în centre industriale care par imense panouri abstracte, și izbe albe, verzi, albastre, în sate cu zeci, cu sute și cu mii de locuitori, pe străzi nesfârșite, care adună laolaltă nu mai știu cite limbi, cite rase — beloruși, kirghizi, tadjiți, ucraineni, mongoli, letoni etc. Totul îngropat, în acest anotimp, sub o mare de zăpadă.

Am ajuns la Moscova cu o mică trupă de italieni — vreo zece tehnicieni și cinci actori — și cu ambiția de a povesti cum au luptat, cum au urât, au iubit, au ucis și au fost uciși, cum s-au retras acei sărmani infanteriști italieni pe care în anii '41-'43 fascismul i-a aruncat pe frontul sovietic, implicându-i în unul din cele mai ticăloase războaie de agresiune cunoscute de istoria noastră națională: sicilienii, veneții, calabrezii, umbrienii, toscani, lombarzii, piemontezii, abruțienii, liguri, la cinci mii de kilometri departe de patrie, prost înarmați, prost echipați, prost hrăniți, prost instruiți. Am vrut să relatez această întâmplare cu tot respectul, cu precauția, cu rigoare istorică, cu discreția și compasiunea umană pe care le inspiră rănile încă deschise, pricinuite de acest război, nu numai ale noastre, ale italienilor, ci și, sau mai ales, cele, mai profunde, ale poporului sovietic.

Poate să pară absurdă ideea de a da primul tur de manivelă chiar azi, 2 ianuarie, după numai o zi de la începerea noului an. Dar eu consider împrejurarea de bun augur!

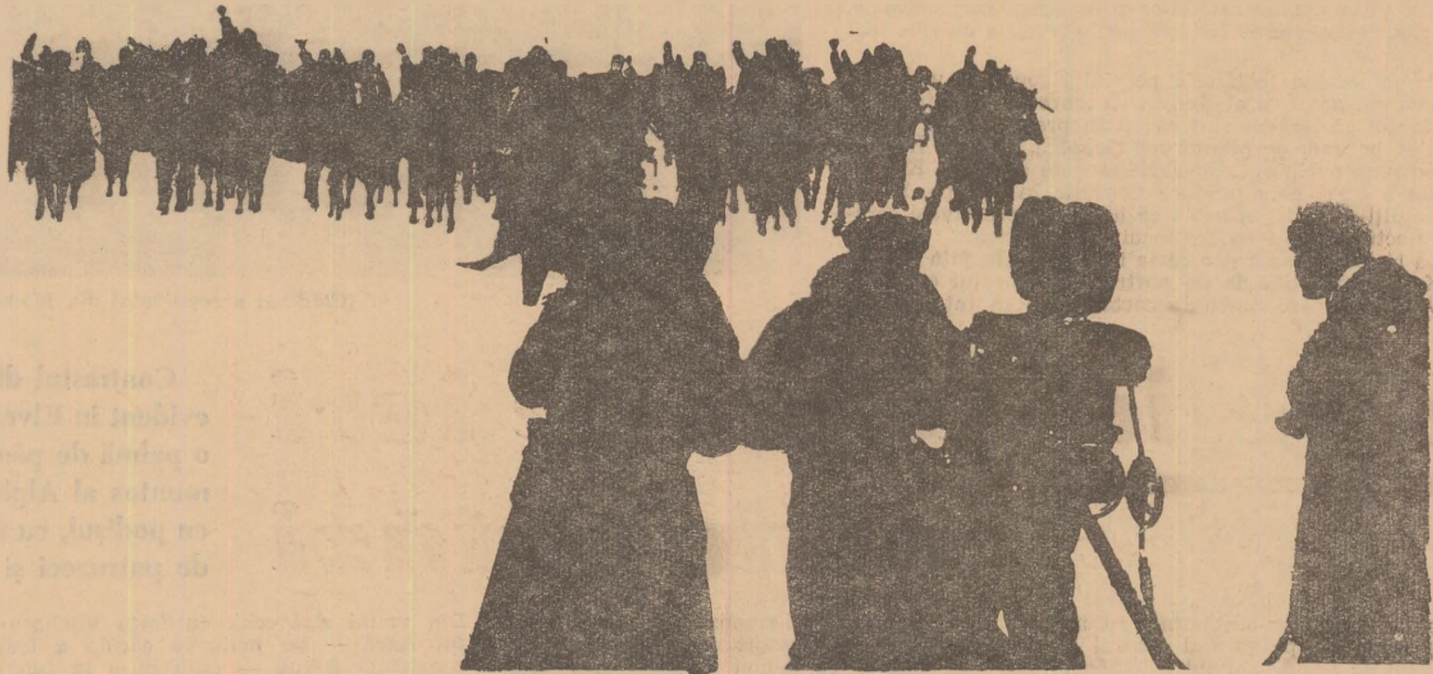
Eldnskaia, 15 ianuarie

Armata de cavalerie

A devenit o problemă să adun un escadron de cavalerie cazac pentru realizarea uneia dintre numeroasele scene ale „retragerii”. Vechiul și gloriosul corp al „Armatei de cavalerie” a lui Isaak Babel nu mai există. Cazacii au devenit cetățeni pașnici, care își adapă caii în apele Donului sau seamănă grâu pe marile câmpii siberiene la umbra Uralilor. Iată de ce colegii sovietici au încercat de mai multe ori să mă convingă să renunț la „scenă”. Dificultățile de recrutare a figurației necesare, și mai ales a căilor, sînt greu de depășit: să aduni de ici de colo o mie de cazaci pentru un film nu-i ușor pentru nici o producție cinematografică din lume.

Dar eu îi vreau pe cei o mie de cazaci ai mei! Așa încît azi au sosit: pe întînsul de zăpadă unde ne-am instalat, la 30 de grade sub zero. Dar cum? Printre cei o mie de figuranți sînt foarte multe fete. Fete splendide, blonde, brune, șatene, înalte ca vikingii antici, cu ochi ca madonele bizantine. Rîd, țipă, se cheamă, se joacă cu bulgării de zăpadă, se recunosc, se

imbrățișează. Sînt cel puțin trei sute — patru sute. De pe vremea „Orezului amar” n-am mai văzut atîtea femei adunate la un loc. Poartă toate costume de amazoane elegante, foarte elegante. Cizme din cea mai frumoasă piele existentă în Rusia, pieptare de căprioară căptușite cu blană, pe cap căciulițe de astrahan, de lutru, de castor, gri, negre, roșcate, de diferite forme, care ar face bucuria manechinelor de la Paris și New York. La o comandă — o comandă feminină — intră toate în încăperile rezervate atelierului de croitorie. Urmează o tăcere încordată, care îi imobilizează pe componenții masculini ai trupei italiene: fermecați de frumusețea acestor fete, rămînem toți în așteptare, ca niște ciini de vînătoare gata să se arunce asupra vînăturii. Apoi, pe neașteptate, reîncep chemările, risetele și, în fine, în fața noastră se înșiră cel mai excepțional escadron de cavalerie cazac din cite ne-a fost dat să vedem. Cele trei sau patru sute de fete au îmbrăcat mantale negre căptușite

cu roșu, epoleți înalți, cușme gris-perle, și-au atîrnat săbiile la șold. Dintr-un salt se urcă în șea, caili o pornesc în galop, nechează, fetele fluieră, se lasă în jos aproape să atingă pămîntul, sar peste obstacole, învîrt săbiile în aer făcîndu-le să scîlpească. Fetele, care fac parte din cea mai mare asociație hipică din Moscova sînt astfel gata să turneze „scenă”, spre marea bucurie a operatorului italian Tonio Secchi.

Podgornoe, 20 februarie

Bocancii buclucași

Am mai făcut filme de masă! Dar niciodată n-am avut sub conducerea mea o figurație de cincisprezece mii de oameni, n-am cunoscut panica de care este cuprins un regizor pus în fața responsabilității de a-i dirija, după ce i-a convocat: va fi în stare să-i facă să intre toți în cîmpul obiectivului, cu toată dramatismul pe care îl reclamă scena respectivă, va fi în stare să-i aranjeze după planul pe care îl are în cap, dar deocamdată numai în cap? Vor ajunge sutele de tunuri, zecile și zecile de camioane, tancurile și modestele troici improvizate în jurul cărora se îmbulzesc, certîndu-se, soldații noștri în gerul „retragerii”?

Azi filmăm o scenă fundamentală: retragerea peste Don. Încercăm să reînviem

acele zile, poate cele mai sinistre pe care le-au trăit soldații italieni în timpul campaniei din Rusia! Aici e nevoie de mila și compătimirea autorului dar și de o analiză rece. Vrem să facem un film despre război dar care să servească păcii, de aceea nu trebuie să ne temem să arătăm ororile, nelegiuirile, cruzimile și abjecția lui. Cu cît va fi mai pregnantă viziunea răului și nenorocirilor războiului, cu atît mai sincer și mai autentic va fi mesajul de pace al filmului.

Gînduri frumoase, pe care încerc să mi le pun în ordine pentru a-mi face curaj. Zadarnic însă: cei cincisprezece mii de figuranți sînt acolo și așteaptă dispozițiile mele.

Dar iată, cineva vine să mă salveze: soartă generoasă! Spre mine înaintează o impunătoare patrulă de soldați sovietici, conduși de un colonel și de costumierea filmului, frumoasa și patetica Valeria Vasiliievna, însoțită de cele douăsprezece croitorese ale ei. Vor să-mi vorbească. Ostașii

lieni, fiind fiii unei armate victorioase, dar vă rugăm, tovarășe De Santis, scutiți-ne de acești bocanci!

În jurul meu au început toți să rîdă; rîd și delegații și, făcîndu-mi cu ochiul, punîndu-mi amical palmele lor mari pe umeri, încearcă să-mi zmulgă consimțămîntul. Neputînd face altceva, încep să rîd și eu. Imaginați-vă cincisprezece mii de oameni rîzînd! Rîdem noi, italienii, rîd sovieticii, rîd la urma-urmei și cei două mii de cai puși la dispoziție, de vreme ce valescă răsuna de nechezatul lor.

Am rîs cît ne-a pofțit inima, și în risul acesta, eu, noi italienii n-am simțit nici un pic de ironie, ci doar un cald și sincer sentiment de amicitie, de simpatie, sentiment care, din ziua cînd am început filmul nostru, s-a născut între noi și soldații aceștia, oamenii aceștia ce vor deveni de acum înainte, pentru multe luni, cei mai apropiați colaboratori ai noștri.

Cu calm, cu răbdare am început apoi să le explic că trebuie neapărat să încălțe

sovietici fac parte din cei cincisprezece mii de figuranți pe care ni i-a pus la dispoziție Ministerul Apărării și care încep să devină pentru mine un fel de coșmar. Vor fi îmbrăcați care ca germani, care ca bulgari, care ca spanioli etc. Dar cei mai mulți vor purta, totuși, uniforma infanteriștilor italieni.

Despre ce este vorba? Valeria Vasiliievna mă anunță că ostașii din patrulă vor să-mi vorbească în numele tuturor celor cincisprezece mii de figuranți. Observ că unii au în mină bocanci ostășești italieni. Bocanci mizeri, necăptușiți, cu o piele cumplit de tare, scîlciați, pe care i-am adus cu noi din Italia, unde i-am pescuit în magazinele de vechituri. Dar negăsind un număr suficient, colegii sovietici au avut prevederea să ne confecționeze o mare cantitate de bocanci, care îi imită pe ai noștri.

Acum ostașii sovietici mi-i agită sub nas, rostind ceva neînțeles pentru mine. În scurt timp misterul se lămurește: cei cincisprezece mii de figuranți refuză să încălțe bocancii. Acceptă să îmbrace uniformă italiană și mantalele fără blană, care nu prea țin de cald, dar bocancii, bocancii aceia în care își îngheață picioarele de cum îi încălți, nu!

Nu rezistă în ei și se întrebă, cu sinceră compătimire, cum au putut soldații italieni să înfrunte războiul cu așa bocanci. Consideră și așa destul de dificilă mistruia lor de a juca rolul de soldați ita-

bocancii buclucași. Firește, înțeleg că atât de comozii, moii și calzii bocanci sovietici sînt de neînlocuit. Dar trebuie să-și pună, totuși, bocancii italieni, așa nenorociți, tari și subțiri cum sînt.

Am discutat în jurul bocancilor cu o dibăcie care sporea mereu pe măsură ce creștea căldura pe care o punea fiecare în apărarea tezei sale. În cele din urmă am ajuns la un compromis: soldații care vor fi în prim plan și vor sta astfel chiar în obiectivul aparatului de filmat vor încălța bocanci italieni; ceilalți, toți ceilalți, care sînt majoritatea și se vor mișca pe fundal, își vor putea păstra, sub uniformă italiană, bocancii lor sovietici. Vom lucra în ture, astfel ca nimeni să nu aibă de suferit: cei care au stat în prim plan și au înghețat din cauza bocancilor italieni vor trece apoi în planul secund și vor încălța bocanci sovietici iar cei care au purtat bocanci sovietici vor trece în față și-i vor încălța pe cei italieni.

Delegația de ostași sovietici s-a retras pentru a comunica rezultatul celor cincisprezece mii de figuranți. Noi am rămas în așteptare — dar pentru scurt, timp. Deodată, din cincisprezece mii de piepturi au izbucnit țipete de bucurie, semn că micul nostru compromis fusese acceptat și în aer au început să zboare, bocanc după bocanc — bocanci italienesți, bocanci sovietici, bocanci bulgărești, bocanci spanioli, bocanci ungurești...

IN JURUL LUMII

Kenya, sub

semnul unității

Ca o săgeată slobozită dintr-un arc uriaș, ecuatorul străbate Kenya pînă la lacul Victoria. La nord și sud de „săgeată” se întind niște ținuturi deluroase populate de aproximativ 9 milioane de locuitori. De altfel, arcuri și săgeți de vînătoare am văzut expuse și în hall-ul aeroportului din Nairobi. În niște standuri special amenajate se aflau arme ale vînătorilor din triburile kikuiu, low, masai și vakamba.

Dar harta Kenyei mai e străbătută de la sud-est către nord-vest și de o altă linie: calea ferată care merge de la Mombasa la Nairobi și mai departe către hotarul cu Uganda, spre regiunile cele mai bogate din preajma lacului Victoria.

Mombasa este unul din cele mai vechi porturi africane. Navigatorii greci au ajuns aici încă în secolul I al erei noastre. Portughezul Vasco da Gama a aruncat și el ancora la Mombasa. Crucea portugheză cafeniu-cenușie se vede pretutindeni ca avertisment pentru cei care ar mai fi călcat pe acolo că teritoriile respective erau ocupate și nu mai puteau fi împărțite. La intrarea în oraș poate fi citită o cifră: „1635”, care arată anul stabilirii definitive a dominației portugheze asupra litoralului. La Mombasa există multe vestigii ale trecutului. Vechiul oraș, fortul Isus, clădiri aproape năruite cu arhitectură portugheză sau arabă. Bazarul din Vechiul oraș aproape că nu s-a schimbat în cursul veacurilor iar prin rada portului continuă să forfotească, ca în vremuri de demult, un fel de luntri pe care se face negoț, așa numitele „zambukos”.

În momentul de față la Mombasa și Nairobi vin tot mai mulți tineri și tinere din sate depărtate care cer stăruitor să fie primiți în armată. Căci Kenya independentă are nevoie de o armată națională puternică.

...Se însera. În clipele acelea de neuitat părea că toate culorile zilei ecuatoriale se îngrămădiseră în partea de apus a cerului, unde soarele, gata să se mistuie dincolo de linia orizontului, stătea suspendat ca un uriaș disc portocaliu deasupra oglinzii luci a oceanului.

Pe chei se strînseseră mai mulți pescari. Un grup de europeni se instalase comod, pe scaunele pliabile, chiar lângă apă. Africanii așezară pe nisip niște găleți și intrară în apă trăgînd năvoadele peste umăr. Apoi zvîrliră în apă nada: orez fiert, porumb copt pisat, fărîmituri de piine. Privitorii de pe mal participau înflăcărați la pescuit.

Dacă Mombasa este poarta maritimă a Kenyei, Nairobi e poarta aeriană a țării. Nairobi are aproape un sfert de milioane de locuitori. La prima vedere pare că orașul duce o viață tăhniată, moderată. Dar prin străzile principale, prin clădirile moderne Nairobi poate rivaliza cu cele mai frumoase orașe din lume.

Îmi amintesc de călătoria pe riul Ngong, de unde începe Parcul național al Kenyei. O mare tentație turistică este faptul că străinii sînt cazați în preajma unui masiv păduros, pe unde se plimbă lei. Noaptea, urletele fiarelor se aud pînă departe. „Am auzit răcnete de lei în Kenya” — este o frază care produce impresie în Europa. De aceea mulți străini vin acolo să asculte inofensivele serenade nocturne ale ferocilor locuitori ai Africii.

...La Nairobi a apărut o carte intitulată „În fața muntelui Kenya”, însoțită de un portret al autorului ei, Jomo Kenyata. Cel care deschide cartea vede în fața ochilor

un african de vîrstă mijlocie, cu trăsături energice, îmbrăcat în costum național, care ține în mină o spadă metalică și-și trece degetele pe ascuțitul ei, vrînd parcă să afle dacă e deajuns de ascuțită spre a o lua cu el în luptă. Înfașurarea acestui luptător african înflăcărează imaginația. Lui Jomo i s-au închinat cîntece. Africanii dau numele lui copiilor.

Am avut prilejul să-l văd de cîteva ori pe Jomo Kenyata. Îmi amintesc de o întîlnire care a avut loc la începutul anului 1963, lângă orașul Moși, la poalele muntelui Kilimandjaro unde s-a ținut conferința de solidaritate a popoarelor din Asia și Africa. Sala școlii Mawenzi era plină de delegați. Jomo Kenyata luase loc la masa

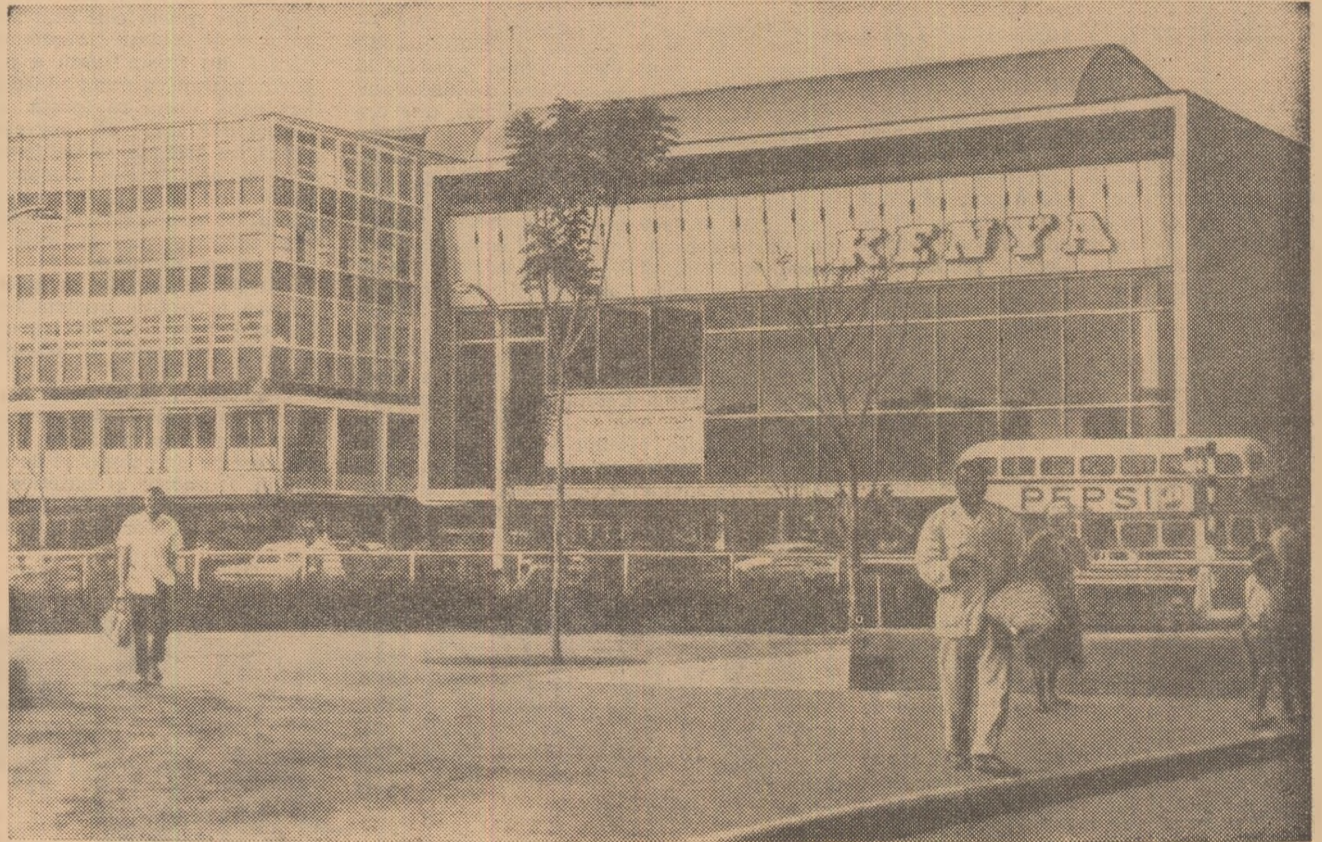
prezidiului. Purta o vestă portocalie iar pe cap o pălărie împletită din fibre de trestie de diferite culori. Barba-i cărunță și creată îi încadra frumos fața mobilă, vobulă. Jomo Kenyata a declarat atunci:

— Prin dobîndirea independenței, Kenya va deveni un stat democrat care va alege calea socialistă de dezvoltare! La 12 decembrie 1963, Jomo Kenyata a arborat steagul independenței.

După proclamarea independenței guvernul a început să răscumpere pămîntul de la plantatorii străini. În momentul de față peste 30 000 de familii africane dispun de o bucată de pămînt în deplină proprietate. Autoritățile Kenyei independente planifică să achiziționeze în cel mai scurt timp 600 000 de acri de pămînt.

Acum e foarte populară în Kenya lozincă „Harambee”, care în limba suahili înseamnă „colaborare deplină”. E un cuvînt de ordine ce are o evidentă însemnătate într-o țară populată de un mare număr de triburi. „Harambee” — unirea tuturor în numele unității și independenței este lozincă noii Kenyei, a unui stat care, în decembrie, va împlini un an de existență.

N. Hohlov

Clădirea aeroportului din Mombasa

Elveția — ziua de ieri și de astăzi

Contrastul dintre vechi și nou este extrem de evident în Elveția. Poate pentru că e o țară mică, o palmă de pămînt. Căci toată Elveția, cu lanțul muntos al Alpilor, cel mai pitoresc din Europa, cu podișul, cu rîurile și lacurile ei n-are mai mult de patruzeci și unu de mii de kilometri pătrați.

De la Lausanne am pornit cu mașina pe șoseaua de pe țărmul lacului Geneva, apoi pe valea fluviului Rhône, am serpuit pe serpentinele lanțului alpin de la hotarul cu Italia și am ajuns în străvechiul oraș cu denumire biblică Sion. În timp ce străbăteam cîmpia, deasupra șoselei se legănau în adierea vîntului de toamnă ramuri noduroase de peri. Pomii sînt bătrîni, ca și tradiția care-i obligă pe membrii confederației elvețiene să cultive cîte doi pomi fructiferi. De aceea, prin aceste locuri, de-a lungul șoselelor se întind adevărate livezi.

Văile și dealurile erau, însă, pustii. Viile fuseseră culese, pivnițele ferecate iar pe ușile depozitelor se înscrisese cu litere de o șchioapă numele proprietarilor.

Faimosul castel Chillon, sinistru temniță înălțată deasupra idilicei oglinzi a lacului Geneva, a fost o străveche reședință a ducilor de Savoia. Pe unul din stîlpi de piatră ai temniței subterane se poate citi un autograf al lui Byron — secolul trecut l-a văzut acolo pe poetul liber, curînd, a plecat să lupte pentru libertatea Greciei.

Dar și pe porțile unei vile dintr-un cartier genevez atîrnă o tăbliță pe care scrie: „Aici a locuit lordul Byron și tot aici și-a terminat poemul „Child Harold”. Astăzi castelul Chillon are o dublă utilizare: muzeu și salon de recepții oficiale. Cu aceste prilejuri, în căminul din sufrageria ducilor de Savoia se perielesc în frigare berbeci. Doamna Marie Fabre, ghidul muzeului, ne-a spus zîmbind că Byron a pus bazele unei proas-

te tradiții și că amenzile nu pot înfrîna torentul de amatori să-și sapa numele pe bolțile cu faimă istorică. Așa încît peste tot locul sînt presărate nume de englezi, francezi, germani și olandezi.

Regiunea de limbă franceză din Elveția este de multă vreme un azil al artiștilor persecutați din Occident. La șapte kilometri de Geneva, în castelul Ferny de la hotarul cu Franța a locuit Voltaire. Scriitorul antifascist Romain Rolland s-a adăpostit de partea cealaltă a lacului și ceva mai departe de graniță, în orașul Villeneuve de lângă Montreux. Iată și localitatea balneară Vevey, pe țărmul apei-lăsași lac Geneva, și vila albă a lui Chaplin pitită în verdeța unui mare parc.

Elveția este o țară cu o populație foarte densă dar bine distribuită. Orașele, hotelurile și șoselele sînt construite cu mult talent. Țara are nenumărate drumuri: subterane, suspendate și căi ferate alpine. Fiecare palmă de pămînt este un cîmp de război între om și natură. Chiar pe creasta muntelui Pilatus, care domină Lucerna, sub unghi de 45 de grade a fost construită o cale ferată. Trenurile care circulă spre Italia prin defileul Simplon șerpuesc, ca un neînfricat artist de circ, prin zeci de viaducte, se scufundă în beznă tunelurilor subterane, pentru ca să-și ia din nou zborul pe împletitura de oțel a podurilor. Pundin frîu rîurilor de munte, Elveția a devenit una dintre cele mai electrice țări din Europa, ba, mai mult, exportă energie electrică în țările vecine.

Din vremi străvechi, cu forța vijeliosului Aare — pe malurile casei a fost construită Berna — erau puse în funcțiune orologiile orașului.

La prima vedere Berna, capitala țării este cel mai demodat din marile orașe ale lumii. Despre orașele mici nici nu mai vorbesc. Turnurile, podurile, străzile strîmte și alungite nu se pleacă la a-saltul timpului, temeinic împintate în neîncăpătorul peisaj muntos. Elvețienii au știut să folosească particularitățile climatei lor: pe versantele muntoase e mai cald decît în văi. În schimb cîte păduri au trebuit distruse ca să apară aceste incintătoare așezări, purtînd puternica pecete a romantismului medieval...

Berna, oraș sistematizat, flegmatic, demonstrează parcă înstrăinarea lui de zgomot și obiceiurile lumii înconjurătoare. Frumoasă poză, nimic de zis, dar bătrînul oraș simulează. Căci, cu galeriile-i de piatră de-a lungul caselor scunde, cu străzile-i presărate cu fintini medievale, cu străvechiul ceasornic din turnul orașului, de unde exact la amiază apare un bătrîn cavaler în vestimentație aurie — înfemeitorul orașului — și, încadrat de o horă de ursuleți, bate plin de importanță în clopot — Berna cochetează, cu stîngăcia-i de urs, cu arhitectura modernă. În ultima vreme printre clădirile în stil gotic și-a făcut apariția o biserică cenușie, de o construcție extrem de modernă. Clopotul, semănînd cu un elevator, se înalță ceva mai departe, separat...

În Elveția, zece mii de locuitori alcătuiesc un oraș. Zürich-ul are peste patru sute de mii de locuitori și, de aceea, la pro-

porțiile țării, pare un oraș gigant, fiind, într-adevăr, cel mai mare din Elveția.

Zürich-ul este un vechi rival al Genevei. Mai puțin spilcuită, Geneva își îngăduie să arboreze o oarecare neglijență în toaletă. În trecut, intensitatea vieții ei culturale rivaliza cu aceea a Parisului. Geneva e sediul istoric al multor organizații internaționale.

...E ora 12, ora prînzului. De sub un demă închis la culoare se zărește sari-ul alb al unei indiene și picioarele-i fără ciorapi, vinete de frig în niște sandale foarte decoltate, calcă asfaltul umed, rece, îndreptîndu-se către restaurantul spaniol „Don Quijote”. În restaurant domnește o atmosferă foarte snobă; chiar men-ul este scris pe verso-ul unei reproduceri a lui „Don Quijote” de Picasso.

Pretutindeni se aude o limbă pestriță: pe străzi, în hall-urile hotelurilor, în restaurante, la cinematograful „Paris”, unde spectatorii coboară pe scări rulante ca într-un metro. Din cauza teritoriului foarte restrîns, Elveția construiește „în adîncime”. La Geneva, strînsă între malurile lacului și munți, mi s-a arătat o clădire cu două etaje, care are încă opt etaje în pămînt. Locuitorii Genevei vor să vadă prin ferestrele caselor căciula scinteietoare a Mont Blanc-ului și de aceea au hotărît, o dată pentru totdeauna, să nu construiască nici un zgîrie-nor care să le acopere vederea împrejurimilor.

L. Mihailova

CAZUL SORGE

(Urmare din pag. 4-a)

Puțini europeni găsesc o mulțumire în luptele de pe ringul teatrului Sumo. Și mai puțini înțeleg regulile după care se desfășoară străvechiul și nobilul joc. Cu toate acestea aproape nici un european care vizitează Tokio-ul nu vrea să piardă ocazia de a petrece o oră-două în sala teatrului Sumo. Căci nimic pe lume nu pare atât de neobișnuit ca încheștarea dintre doi munți de osinză ome-nească.

În sala de spectacole nu existau parter și balcoane, după cum lipseau în general scaunele. Încăperea era compartimentată de niște îngrădituri mici, înalte pînă la genunchi, într-un fel de loji în care spectatorii ședeau cu picioarele încrucișate pe niște rogojini de paie, întinse de-a dreptul pe podea.

Fiecare număr al unor celebriți era precedat de încăierări între luptători debutanți.

Sorge își scoase ghetetele și, rămas în ciorapi, se strecură încet spre loja lui unde găsi instalată o familie numeroasă. În afară de soție și copil, capul familiei mai adusesse cu el rude și soacra cu socrul. După toate probabilitățile, se aflau acolo încă de la amiază: pe rogojini erau imprăștiată tot soiul de vase și obiecte de uz casnic.

Sorge îi salută respectuos pe japonezi printr-o adîncă plecăciune, trase adînc aer în piept și întinse capului familiei biletul de intrare.

— Vă rog, stimați domni, să-mi îngăduiți a-mi ocupa locul.

Japonezul cercetă cu multă luare aminte biletul lui Sorge. Apoi trase și el adînc aer în piept, se înclină la rîndu-i respectuos și-i oferi lui Sorge cel mai bun loc.

Apoi toată familia începu să urmărească din nou cu atenție încordată spectacolul. Pe ring tocmai se iviseră alți doi uriași.

Învîgătorul, care avea cam trei sute de funți (un funt = 409,5 gr) se înclina bucuros în fața publicului.

— Da, Tunasima-san e din nou în formă — se adresă un vecin din lojă lui Sorge. Nimeni nu apucă așa de bine din stînga ca el.

Sorge confirmă că, într-adevăr, după neuitatul Nikano nimeni nu mai executa atât de bine această figură ca Tunasima.

La un moment dat toți membrii familiei participau la discuție. Se arătau bucuroși că un străin cunoștea atât de bine sumo și-i oferiră lui Sorge ceai și mazăre sărată. Soția capului familiei îi întinse o cutie de curmale zaharisite.

— Serviți, vă rog.

Sorge luă cutia și spuse că de fapt venise să-l vadă numai pe celebrul Tunasima dar acum avea să mai rămînă să vadă și alte numere, de vreme ce găsise un anturaj atât de plăcut.

După încă o luptă, Sorge viri cutia pe jumătate goală în buzunar, se ridică și ură noilor cunoștințe petrecere frumoasă.

Își în stradă și urcă în primul taxi.

— La Gara centrală — porunci el șoferului, instalîndu-se pe bancheta cu învelitoarea ruptă din spate.

După ce mașina trecu de străzile principale, puternic luminate, scoase din buzunar cutia cu curmale, care avea fund dublu. Îl îndepărtă pe primul și văzu un șir compact de cilindri de aluminiu cu filme în ele. Goli repede toți cilindrii și viri filmele în buzunar iar cutia o zvirlă pe geam.

În gară cumpără un bilet pînă la Siba dar coborî înainte, la Omori. Luă din nou un taxi și ceru șoferului să-l ducă în portul Yokohama, de parcă voia să prindă un vapor străin care tocmai pleca de acolo.

Dar după o jumătate de oră se afla în fața casei soților Brankovici. Descuie o portiță și urcă pe o scară veche care scîrția.

Aproape în același timp se deschise ușa casei și Sorge se trezi cu o lumină puternică în față.

— E șeful — răzbătu pînă la el glasul Verei Brankovici.

— Dacă ați fi văzut, șefule, ce mutră a făcut prostă-nacul — îi spuse vesel Branko Brankovici — cînd în spatele ziarului l-a zărit pe Iamahuti. Bietul de el, încremenise de uimire.

— Și ce-a mai făcut neghiobul?

— Mai întîi a încercat să-l înșface pe Iamahuti. Dar s-a răzgîndit și s-a făcut nevăzută.

— E un copoi fără experiență, Brankovici... Dealtmînterî, mulți rămîn începători și după douăzeci de ani de serviciu. Și unul ca ăsta vroia să ne păcălească pe noi.

— Ia privește aici, Branko — i se adresă apoi din nou lui Brankovici. — Un prieten de-al nostru japonez a făcut o treabă bună. Vin de la teatrul Sumo. Am petrecut acolo o oră foarte plăcută cu familia tovarășului Hideiosu și am urmărit cum Tunasima l-a zvirlit pe rogojină pe prietenul lui, Iamadu. Ar trebui să mergi și dumneata, Vera, la acest spectacol. Liniștește grozav nervii.

Apoi Sorge zvirlă filmele pe masă. Ar fi căzut pe podea dacă Vera nu le-ar fi așezat în picioare.

— Ce cuprind filmele? — întrebă Brankovici.

— Ce cuprind? — repetă ironic întrebarea Sorge. Nimic mai mult decît organizarea exactă a armatei din Kvantun, forțele concentrate la hotarul cu Uniunea Sovietică și planurile de atac ale comandamentului. Și în afară de asta, armamentul ei, de la noile tancuri pînă la cutitele vechi-străvechi pentru desfacerea cutiilor de conserve.

Sîrbul făcu ochii mari. Ca fost ofițer înțelegea foarte bine însemnătatea unor asemenea informații. Era un succes extraordinar. Filmele rînduite pe masa lui puteau juca un rol hotărîtor în operațiile militare, puteau duce la înfrîngerea armatei japoneze.

— Nu începe îndoială, șefule, e o achiziție formidabilă — rosti el.

— Cuprinsul filmelor nu-l transmiți prin radio — îi spuse Sorge calm. Ai să le fotografiezi pe un microfilm și Vera o să-l ducă la Șanhai.

— Așa o să facem — răspunse Brankovici. Miine, microfilmul o să fie gata.

Sorge încuviință:

— Bine. Atunci poimîine Vera pleacă cu vaporul la Șanhai.

Apoi Sorge se ridică, își încheie impermeabilul și-și îndesă pe cap pălăria uzată. După care, luîndu-și rămas bun militărește de la ajutorul lui, coborî grăbit scara.

„În fiecare sticlă
un izvor de sănătate!

SLĂNIC • HEBE • MALNAS
CĂCIULATA • LIPOVA
VILCELE

Beti

APE MINERALE
NATURALE

LA MAGAZINELE ALIMENTARE,
CENTRE DE CURĂ ȘI RĂCORITOARE

se găsesc de
vinzare

Gospodine!

COMPLETAȚI
ȘI REÎNNOIȚI
VESELA DV, CU
VASELE EMAILATE
GROASE ȘI DURABILE
IDEAL
PRODUSE DE
UZINELE
EMAILUL ROSU
MEDIAȘ

● ATĂ DE CUSUT
● ATĂ DE CROȘETAT
● DEGRADURI
produce

INDUSTRIE PENTRU INDUSTRIA DE FIBRILE SATE

Furul Rosu
TALMACIU - SIBIU

PRODUS
COLOROM

GALLUS
VOPȘTE ORICE TESĂTURI
MĂTASE • BUMBAC • LINA
ROCHII • HAINE • BLUZE

Poezia parfumurilor

„Floarea de piatră”, „Jubilar”, „Perla”, „Balet” sînt numai cîteva din produsele fabricii de parfumuri „Novaia zarea” din Moscova, care și-a sîrbătorit de curînd centenarul.

În cursul existenței ei, această întreprindere, la început o mică fabrică de săpunuri a înecat capitali străini, a făcut mari progrese. La Expoziția internațională de la Bruxelles din 1958, de pildă, produsele fabricii amintind de parfumul mărgăritarului, de prospețimea primilor toporași, de aroma dulceață a magnoliilor din Soci sau

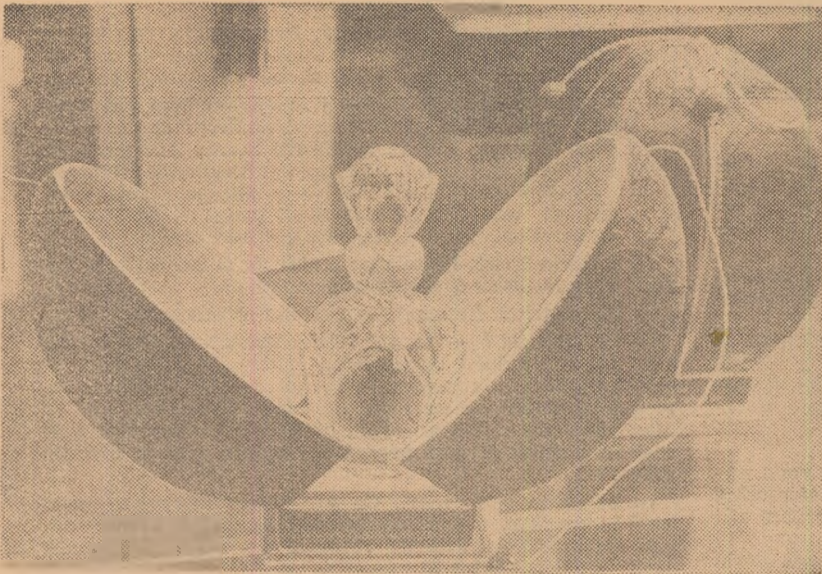
de lavanda munților Caucaz au obținut Marele Premiu și Medalia de aur.

În vederea susamintitului eveniment, colectivul fabricii a făcut mari pregătiri. În laborator, un veritabil sanctuar, stăpînesc ca niște adevărați alchimisti creșterii de arome. Pe mesele lor semicirculare supra etajate stau frumos rînduite sute de retorte, eprubete și flacoane. Căci așa cum pictorii își au paleta lor de culori, și parfumierii dispun de o bogată gamă de substanțe aromate, în total 300—350 la număr. Crearea de parfumuri este o adevărată artă. Specialiștii trebuie să cunoască la perfecție legile compoziției, metoda de dozare a substanțelor aromate, să fie la curent și să știe să folosească tot ce e nou în chimie și, bineînțeles, să aibă talent și gust rafinat. De aceea, fiecare nou parfum este o adevărată descoperire și și are istoria lui. Cu prilejul zborului în Cosmos a primei femei din lume, bunăoară, un grup de cinci femei din întreprindere a creat parfumul „Iaroslava”.

Dealtmîteri, noile parfumuri cer mari eforturi creatoare, multă fantezie și specialiștilor care se ocupă de modul de prezentare a parfumurilor. Remarcabil este în această privință modul de prezentare a parfumului „Floarea de piatră”. Un ambalaj de culoare verde își deschide parca petelele spre a adăposti în mijlocul lor un flacon de sticlă în formă de pistil, încărcat cu un parfum neobișnuit de suav.

Colectivul de specialiști al fabricii „Novaia zarea” dispune de mari posibilități pentru a da produse cit mai variate și de calitate. Căci la ora actuală e principala întreprindere a firmei „Moskovskaia parfumeria”, care a luat ființă acum un an și jumătate și din care mai fac parte fabrica „Rassvet”, două întreprinderi chimice pentru fabricarea de substanțe aromate și o fabrică de cristal.

„Novaia zarea”, care fabrică 150 de tipuri de parfumuri este o întreprindere automatizată și mecanizată. În fiecare zi de pe benzile ei rulante ies 350 000 de flacoane de parfumuri și apă de colonie, care se și exportă în 27 de țări.

Noul parfum „Floarea de piatră”.

Tolstoi respins

Marele Lev Tolstoi a avut odată o întrevvedere cu un grup de confracți tineri din Moscova. În cursul convorbirii el a remarcat cu reproș că scriitorilor începători nu le prea place să lucreze. Cei vizați i-au explicat, însă, că ei scriu dar redacțiile și editurile nu-i publică.

Tolstoi s-a arătat foarte mirat.

— Cum așa? Doar sînteți oameni talentați.

— Asta este părerea dumneavoastră dar nu și a editorilor.

Nevenindu-i totuși să creadă această explicație, Tolstoi a hotărît să verifice personal. A scris o schiță și a trimis-o unei reviste, semnînd-o cu alt nume. După două săptămîni, în care timp nu s-a primit nici un răspuns, Tolstoi s-a dus la redacție să se intereseze de soarta povestirii sale. Redactorul șef i-a primit puțin amabil și i-a spus fără ocolișuri că schița nu poate fi publicată.

— De ce? — l-a întrebat Tolstoi.

Din răspunsul redactorului șef marele scriitor a aflat că nu are pic de talent și că nu i-ar strica să se mai cultive puțin.

— Trebuie să-ți spun deschis, dragul meu — a adăugat redactorul șef — că citind — scuză-mă — fleacul dumitale am crezut că autorul este un tiner crud. Te sfătuiesc să te lași de mîzgălit hîrtia. La vîrstă dumitale e tîrziu să începi. Ai mai scris ceva pînă acum?

— Am scris — i-a răspuns modest Lev Tolstoi.

Am scris cîteva lucrări despre care s-au spus cuvinte destul de bune. De exemplu, „Război și pace”, „Anna Karenina”...

MIC CALEIDOSCOP OLIMPIC

După ce au aflat secretul succesului neașteptat al alergătorului african Abebe Bikilla la Olimpiada de la Roma (antrenamente în aer rarefiat la o înălțime de 3 000-4 000 de metri), specialiștii japonezi au închiriat pentru pregătirea maratonistilor lor barocamera școlii aviatice din Tokio. În această barocameră alergătorii s-au antrenat în condiții apropiate de înălțimea de 4 000 m.

Nici unul din cele 1 070 de bilete pentru Tokio rezervate Mexicului — gazda următoarei Olimpiade — n-a fost vîndut.

Pe lângă comitetul de organizare al Olimpiadei a fost creat un centru special de cercetări meteorologice. Colectivul acestui centru măsoară de cîteva ori pe zi temperatura, determină direcția și viteza deplasărilor de aer la Tokio și face analiza acestor date ca și a datelor pe întreaga Japonie. Sarcina principală a centrului este alcătuirea unei prognoze exacte pentru ziua deschiderii festive a Jocurilor Olimpice. Dacă se va stabili că în ziua respectivă vremea va fi urîtă, lucrătorii centrului vor pune în funcțiune o baterie de rachete care, cu ajutorul unor substanțe speciale, va împărăția norii.

Moda

Cum ne îmbrăcăm toamna...

A venit toamna. Cantitățile imense de ploaie căzute în ultimele zile au anunțat-o cam prea violent, dar ce pretenție să avem: e octombrie!

Sezonul autumnal, consacrat

cînd zilele sînt umede și ce toase, cînd cerul se îndură ra reori să-și dezbrace veșmîntu cenușiu, mohorit este cît se poate de plăcut pentru ochi să înregistreze în peisajul străzii pe

de omenire ca sezonul ploii, impune modei anumite cerințe.

Într-adevăr, cînd norii se scutură într-unu lansînd spre pămînt bice sicitoare de apă,

talele policrome ale fulgarinelor și umbrelor. Culoarele lor viu umplu parca golurile lăsate de căldură și de soare.

După acest principiu s-au condus și modelierii sovietici cînd au pregătît colecțiile de modele pentru zilele ploioase. Ei propun fulgarine, balonseido în culori vii sau cu dubluri contrastante, declarînd un război necruțător prejudecății că toamna — ca și iarna, de altfel — obligă la o gamă săracă de culori. Mai mult — recomandă ci — și accesoriile la îmbrăcăminte de vreme rea trebuie alese tot așa, ca să nu se piardă, ci dimpotrivă, să se remarce în mod plăcut, să aducă o notă optimistă în ansamblul vestimentar.

Co recomandă modelierii sovietici pentru protejarea coafurii? Pălării din material impermeabil, de aceeași culoare sau în tonuri contrastante și, nu mai puțin, mici baticuri din material plastic.

Vremea rea ne impune simplitate și caracter practic. — două condiții general acceptate. Ce ne facem, să zicem, cu o pălărie care prin forma ei nu permite apei să se scurgă? Trebuie să remarcăm că pălăriile moderne, cu calota înaltă și ovală și borul redus sînt create parca a-nume pentru zilele ploioase de toamnă. Colecțiile sovietice oferă multe modele de pălării de acest gen.

Foarte practice sînt semicizmulite de cauciu pe care modelierii sovietici le propun spre completarea ansamblurilor pentru zilele ploioase. Umbrele au devenit un accesoriu absolut obligatoriu.

Intîmplare cu un neclasic

Scriitorul Pijamov s-a consacrat poveștilor și povestirilor pentru copii mai mîrișori. Dar nu-i cruță nici pe cei mici. Chiar și preșcolarii își au porția lor!

În toate poveștile și povestirile lui Pijamov acționează copii uimitor de conștienți, cumîri și ascultători și părinții lor uimitor de imorali, decăzuți și nedemni de respectul societății. Copiii conștienți îi aduc pe drumul cel drept pe păcătoșii lor de tați, mame, unchi, mătuși, frați mai mari și surori mai mari.

Uneori o fac cu ajutor din afară, alteleori cu propriile lor puteri, printr-o asiduă și sistematică muncă educativă cu aceiași tați, mame, unchi, mătuși, frați mai mari și surori mai mari.

Pijamov are o povestire foarte populară despre un băiețel profund moral care și-a reeducat părintele bețiv.

Odată, băiețelul l-a văzut pe tatăl lui șezînd la umbra mărului din curte și trăgînd la mîsea dis-de-dimineață, pe sufletul gol. „Decade!” — s-a gîndit cu amărăciune și „inimioara lui s-a strîns de durere și suferință morală”. Dar degeaba a încercat să-i vire în gură un castraveci zmulș direct de pe vrej, implorîndu-l:

— Tăticule, te distrugi, mușcă!

Nedemnul tată a îndepărtat brutal minuța copilului cu castraveciul strîns în pumn și a continuat să bea vodcă direct din sticlă.

Desperat, copilul a alergat atunci la locul de muncă al părintelui. Plîngînd în hohote, repeta aceeași frază: „Depedșiți-l pe tata, alfel se distruge”.

Mîșcat, colectivul l-a asigurat în cele din urmă:

— Nu plînge, copile, o să capete vot de blam cu avertisment!

În finalul povestirii băiatul plînge iar, dar de data aceasta „cu lacrimi de bucurie” și își lipește căpsorul de „burta caldă, moale, atît de dragă” a părintelui pocuit.

Pijamov are un băiat, Ghenka. Ani de zile Ghenka n-a citit operele tatălui său. Pentru el Pijamov a fost multă vreme doar tată, nu scriitor.

Dar pe neobservate pentru Pijamov, Ghenka a devenit și el copil mai mîrișor, a învă-

Schiță umoristică de LEONID LENCI

țat slova cărții și într-o zi a citit toate lucrările părintelui.

Pijamov a intrat în casă chiar în clipa cînd Ghenka, încrunțat, citea ultima pagină a noii lui povestiri.

— Îl citești pe tăticu? — l-a întrebat Pijamov duios și tandru. Citește-l, citește-l, băiete, o să-ți prindă bine.

— Scrii cam nasol, tăticule! — a bombănit Ghenka drept cuvîns.

Dacă aceste raspunsuri ar fi fost rostite nu de Ghenka, ci de scaunul pe care ședea copilul, Pijamov s-ar fi mirat, probabil, mai puțin!

În prima clipă nici n-a știut ce să răspundă.

Dar venindu-și în fire l-a admonestat aspru:

— În primul rînd ce cuvînt mai e și asta — „nasol”? Să nu îndrăznești să pocești limba!

În...

— Mai bine să pocești limba decît literatura!

— l-a întrerupt Ghenka obraznic.

— În al doilea rînd ce te pricepi tu la literatură?

— Păi povestirea e scrisă pentru copii mai mîrișori. Așa cum sînt eu!

— Și în al treilea rînd sînt tatăl tău și să nu îndrăznești...

— Da? De ce toți eroii tăi îndrăznesc? — l-a întrerupt iar Ghenka cu aceeași obraznicie. Poate că vreau și eu să te reeduc!

Pijamov a simțit cum i se urcă singele la cap. Nemaiputîndu-se stăpîni, l-a înșfăcat pe Ghenka de guler și, proptindu-i capul în burta lui, i-a ars două palme la fund. Dar în aceeași clipă a scos un fîpăt și i-a dat drumul, fiindcă Ghenka, dibaci, l-a mușcat pe Pijamov de „burta caldă, moale, atît de dragă”.

După care, profitînd de deruta părintească, a zbughit-o din cameră.

„Liniștindu-se, Pijamov s-a așezat la masă și s-a apucat de o nouă povestire pe aceeași veche și bine blindată temă. De data aceasta tatăl — inginer constructor — era educat și îndrumat de fiica lui care tocmai împlinise zece ani.

Pijamov scria iar afară, sub fereastra odăii, bombănea și se smiorcăia Ghenka:

— De ce n-am și eu voie să te reeduc, de ce? Doar nu m-am dus să mă plîng la secția pentru copii a Uniunii Scriitorilor, nici la redacție, și-am spus numai fie între patru ochi și tu...